

A

TERÉNYI KISTENYÉR ÓVODA

TERANSKÁ MATERSKÁ ŠKOLA DLANIČEK

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024.

Óvodánk mottója:

***“ Olyannak kell szeretni őt, amilyen -
így fejlődik majd legjobban.”***

/ Benjamin Spock /

Alapelvünk:

- **Terény óvodás kisgyermekének szeretetteljes, biztonságot adó, tevékenységi lehetőségekben gazdag óvodai életet teremtünk, melyben életkori sajátosságainak megfelelően ismerkedhetnek a szlovák nemzetiség kulturális értékeivel és nyelvével.**

A program elkészítésének jogszabályi háttere

- 2011. évi CXCV. – a nemzeti köznevelésről szóló – törvény (és módosításai)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési, oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 1991. évi LXIV. törvény: a gyermekek jogairól.
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről.
- 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet az iskolaegészségügyi ellátásról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelete a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzetiség iskolai oktatásának irányelve
- 32/ 2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, valamint ennek a módosításáról szóló 137/2018. (VII.25.) kormányrendelet
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

Az ellátó intézmény bemutatása:

Az intézmény adatai:

Az intézményt alapító szerv neve:

Terény Község Önkormányzata
2696 Terény, Arany J. út 46.

Az intézményt fenntartó szerv:

Terény Község Önkormányzata
2696 Terény, Arany J. út 46.

Az intézmény elnevezése, székhelye, típusa:

Elnevezése: Terényi Kistenyér Óvoda
Teranská materská škola Dlaniček

Székhelye: 2696 Terény, Óvoda út 1.
2696 Terany, ulica Ovoda č. 1.

Az intézmény OM azonosítója, PIR azonosító száma:

OM azonosító: 202948

PIR szám: 826952

Az intézmény alapításának célja:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdése 6. pontja szerinti óvodai ellátás valamint a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § szerinti óvodai nevelés biztosítása.

Az intézmény működési területe: Terény község közigazgatási területe.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	6.
1. 1. Helyzetelemzés	6.
1. 2. Személyi és tárgyi feltételeink	8.
2. A Pedagógiai program alapelvei, céljai	9.
2. 1. Alapelvek	9.
2. 2. Gyermekkép	10.
2. 3. Óvodakép	11.
2. 4. Pedagóguskép	12.
3. Az óvodai nevelés feladatai	13.
3. 1. Egészséges életmód alakítása	13.
3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	19.
3. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21.
4. Az óvodai élet megszervezése, elvei és feltételei	25.
4. 1. Szervezeti keretek Napirend Hetirend	26.
4. 2. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	28.
4. 3. A gyermekcsoport dokumentációi	29.
4. 4. Az óvoda kapcsolatai	30.
5. A szlovák nemzetiségi óvodai nevelés programja	37.
5. 1. Bevezetés	37.
5. 2. Helyzetelemzés	37.
5. 3. A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladatai	38.
5. 4. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése, feltételei és formái	39.
5. 5. Kapcsolattartás nemzetiségi intézményekkel	40.
6. Az óvodai élet tevékenységi formái	42.
6. 1. Játék	42.
6. 2. Verselés, mesélés	44.
6. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46.
6. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	48.
6. 5. Mozgás	50.
6. 6. Külső világ tevékeny megismerése	52.
6. 7. Munka jellegű tevékenységek	56.
6. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	58.
7. Újszerű nevelési eljárások, modern pedagógiai módszerek alkalmazása	60.
Boldogságóra Program	
8. Egyénre szabott differenciált fejlesztés	62.
9. Óvoda-iskola átmenet segítése	62.
10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, gyermekvédelem és esélyegyenlőség	63.
10. 1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	63.
10. 2. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenységek	65.
10. 3. Esélyegyenlőség biztosítása	65.
11. Kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék	69.
12. Záró rendelkezések	74.
13. Legitimációs eljárás	75.

1. Bevezetés

Terény község Magyarország Északi részén Nógrád megyében, Budapesttől 80 km-re található. A „tót atyafiak és jó palócok” földjén, a Cserhát lankái által körülölelt, a Szanda patak völgyében fekszik. Festői környezet jellemzi, a közelben mesterséges horgásztavat, dombokat, illetve a Káposztás hegyet találjuk, ahonnan védett növényünk a tavaszi hérics messzire virít minden tavasszal. Szomszéd település a várromjáról ismert Szanda, és Szandaváralja. A Bócsok nevű dűlőben volt a község eredetileg. Hozzá tartozik közigazgatásilag a közeli Kiskér pusztája, ahol Nobel-díjas tudósunk, Szent-Györgyi Albert töltötte gyermekéveit. Legközelebbi város Balassagyarmat. Lakosainak száma a legutóbbi adatgyűjtés alapján 400 fő alatti, amelyből a lakosság egyik fele katolikus, másik része pedig evangélikus vallású.

A falut az elöregedésétől egy beköltözési hullám mentette meg az ezredforduló derekán, amikor is több nagyvárosi, többgyermekes család költözött ide, akik számára vonzó a vidéki életforma. A 2019-es Covid-járvány miatt újra felértékelődött a falu a tiszta levegő, és szabadság után vágyódó fiatal családok körében. A közeli BPS Zöld Iskola megjelenésével párhuzamosan részben a falusi CSOK segítségével letelepedni kívánók; részben az önellátást-, fenntartható fejlődést szem előtt tartó családok közül egyre több kisgyermekes család választja környezetünket.

1. 1. Helyzetelemzés

Napjainkban sajnos újra szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy községünkben egyre kevesebb gyermek születik, illetve a helyi fiatalok inkább a nagyvárosokat preferálják a jobb munkalehetőségek, erősebb infrastruktúra miatt. A beköltöző családok már közel felét adják az óvoda-iskola gyermekeinek, a gyermeklétszám azonban így is csökken, ez a jövőbe tekintve nem túl jó hír a környék óvodáinak.

Óvodánk 1969-ben épült, azóta folyamatosan 1 (változó létszámú) vegyes csoportban fogadjuk a hozzánk érkező kisgyermeket. Településünkre jellemző a nemzetiségi hagyományok őrzése, ápolása mivel a lakosság egy része szlovák származású. A nemzetiségi lét

megőrzésében a helyi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat játszik meghatározó szerepet. Speciális feladatkörünk a kétnyelvű szlovák nemzetiségi nevelés, mely 1982 óta folyik intézményünkben.

A lakosság fele-fele arányban volt evangélikus vallású szlovák ősökkel, illetve katolikus vallású magyar; de a vegyes házasságoknak köszönhetően sok magyar megtanult szlovákul, és a szlovákság is magyarul.

Napjainkra jellemző sajnos, hogy az az idősebb generáció, - akik még még beszélték a szlovák nyelvet- kihalófélben van. Az újonnan idekerült családok közül néhánynak van kötődése a szlovák kultúrához, de ez mégsem jellemző. A legtöbb szülő szerencsére örömmel veszi az óvodai szlovák kisebbségi nevelés lehetőségét. Kiemelten fontos feladatunk a gyermekek szlovák nyelvű nevelése és megismertetésük a nemzetiség szellemi, és anyagi kultúrájával.

Minden szülő számára fontos, hogy gyermeke helyben járjon óvodába, iskolába. A község önkormányzata szem előtt tartja ezt az igényt. 2014. szeptember 1-től Terény Község Önkormányzata az intézmény fenntartója és működtetője.

2007-ben zajlott az óvodával egy épületben lévő konyha bővítése, 2009 nyarán egy ÉMOP pályázatnak köszönhetően az óvoda gyarapodott egy csoportszobával, és akadálymentesített lett. 2017. január 1-el a konyha újra az óvodával összevontan működik. 2018. nyarán önkormányzati pályázat segítségével az épület régi részén ablakcserére került sor, 2019 nyarán az épület teljes külső szigetelést kapott, az öltözőkben is megtörtént az ablakok cseréje, a pincében kialakításra került egy burkolt raktár rész. 2020-ban kerítésfestés zajlott, és a Magyar Falu Programnak köszönhetően az udvart korszerű, új játékeszközökkel tudtuk felszerelni. 2022-ben a tornaszoba közel 50 éves parkettáját linóleumra cseréltük, 2023-ban lezajlott a villámvédelmi rendszer teljes felújítása.

Napjainkban korszerű, esztétikus, barátságos, családi környezetben várjuk óvodásainkat.

1. 2. Személyi és tárgyi feltételeink

● Személyi feltételek:

- 2 fő óvodapedagógus (jelenleg 1 fő rendelkezik szlovák nemzetiségi óvodapedagógus végzettséggel) köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban
- 1 fő pedagógiai munkát segítő dajka köznevelési foglalkoztatott
- 1 fő élelmezésvezető közalkalmazott
- 1 fő szakácsnő közalkalmazott

● Tárgyi feltételek:

Az óvoda épülete akadálymentesített, a község központjában helyezkedik el. Óvodánk az alábbi helyiségekkel rendelkezik: 1 csoportszoba, 1 étkező, 1 tornaszoba-fektető, előszoba, gyermeköltöző, gyermekmosdó, mozgáskorlátozott mosdó, mosókonyha, nevelői szoba, mely egyben elkülönítő is, illetve az egyéni fejlesztés is ebben a helyiségben valósul meg. Fedett teraszunk rossz időben is lehetőséget ad a szabad levegőn való játékra, mozgásra. A konyha helyiségei: főzőkonyha elkülönített mosogató résszel, hús-előkészítő, zöldség-előkészítő, 2 szárazáru raktár, és földesáru-raktár.

Rendelkezünk a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

- Az óvoda épülete, udvara, berendezési tárgyai biztosítják a gyermekek egészségének megőrzését, és fejlődését.
- Óvodánkban megtalálhatók alapvető digitális eszközök (laptop, cd lejátszó, számítógép) melyek anyagi lehetőségeink függvényében további digitális eszközökkel bővítendő, fejlesztendő.
- A csoportszobák természetes és mesterséges megvilágítása jó.
- A játéknak, alvásnak, étkezésnek megfelelő helyet tudunk biztosítani.
- A csoportszobák berendezései biztonságosak, a gyermekek testméreteinek megfelelőek. A gyermekek által használt eszközök hozzáférhető módon, a gyermekek biztonságát figyelembe véve vannak elhelyezve.
- A pedagógiai munkához szükséges eszközök, szakmai anyagok az eszköz- és felszerelési jegyzékben vannak részletezve. A nevelői szobában van lehetőség a szakmai

megbeszélések, szülőkkel való személyes találkozások (fogadóórák) lebonyolítására, valamint a logopédiai ellátás megvalósítására.

- Az udvar kialakítása biztosítja vegyes életkorú csoportunk számára a szabadban való tartózkodás - és játék lehetőségét. Udvarunk tágas, füves, a járdával két részre osztott. A járda egyik oldalán a játékeszközök találhatóak, a másik részével az önkormányzat rendelkezik. Az udvar árnyékolását terebélyes lombkoronával rendelkező fák, illetve napvitorla biztosítja.
- Az udvaron homokozó, valamint a Magyar Falu Program pályázatán elnyert négy személyes rugós libikóka, láncos egyensúlyozó, csúszdás torony hintával, picurka mászóka, rugós motor, és babaház áll a gyermekek rendelkezésére.
- A külső – és belső környezet rendben tartásához szükséges eszközök biztosítottak. A tennivalókat a nevelési és oktató munkát közvetlenül segítő dajka látja el. (NOKS-dolgozó). A konyha részt az ételmezésvezető, és a szakácsnő, valamint közfoglalkoztatott konyhalány/ok tartják rendben.

Felszereltségünk jónak mondható, tárgyi feltételeink a törvényi előírásoknak megfelelőek. Folyamatosan keressük a lehetőséget az eszközök pótlására, fejlesztésére – bővítésére, az épület karbantartására.

2. A Pedagógiai program alapelvei, céljai

2. 1. Alapelvek

- **A családi nevelés elsődlegességének tisztelete.**
- **Gyermeki személyiség tisztelete**, mely szerint a gyermeket szeretetteljes gondoskodás, és különleges védelem illeti meg.
- **Egyéni bánásmód elve**, amely biztosítja a gyermek kompetenciájának elismerését, fejlődésének ösztönzését, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- **A biztonság és stabilitás elve**, melyet a személyi – tárgyi feltételek, a napi – és hetirend biztosít.
- **A nevelés és gondozás egységének elve**, amely a mindennapokban elválaszthatatlan.

- **Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve:** segítve, támogatva a gyermeki próbálkozásokat és önállósodást.
- **Az egységes nevelői hatások elve,** mely biztosítja a sikeres nevelő munkát az óvodapedagógus pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülése mellett.

2. 2. Gyermekkép

Elfogadjuk az országos Alapprogram által meghatározott elvet, amely abból indul ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, akinek saját, életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink a következő jellemzőkkel rendelkezzenek:

- ◆ gyermekeink legyenek nyíltak, derűsek, forduljanak bizalommal a felnőttekhez,
- ◆ örömmel vegyenek részt a tevékenységekben,
- ◆ tudjanak környezetükben jól tájékozódni,
- ◆ legyenek a szépre fogékonyak,
- ◆ legyenek önállóak,
- ◆ rendelkezzenek megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel,
- ◆ legyenek együttműködők, másokat elfogadók,
- ◆ legyenek képesek az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni

2. 3. Óvodakép

- A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, melyben az óvoda kiegészítő – esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- Óvodánk biztonságos, családias, esztétikus, értékekben, és érzelmekben gazdag külső - és belső környezetet biztosít a gyermekek számára. Óvodai nevelésünkben arra törekszünk, hogy gondoskodjunk három (gyakran 2,5) éves kortól iskolába lépésig:
 - a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
 - a testi, a szociális, és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
 - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
 - tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről.
- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
- Biztosítjuk a gyermekeknek a mindennapi szabad mozgás lehetőségét.
- Az óvoda funkciói: óvó - védő, szociális, nevelő - személyiségfejlesztő.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben teljesíti a funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek testi - lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, az anyanyelvhez, a hazához, a társakhoz való pozitív érzelmi viszony megalapozását, a gyermeki személyiség kibontakoztatását.
- Nagy figyelmet fordítunk az esélyteremtésre, a hátrányok csökkentésére az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködünk speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
- Hangsúlyos feladatként kell kezelni hazánk, valamint a településeink értékeinek megismerését, hagyományainak felelevenítését, megőrzését.
- Szem előtt tartjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A migráns gyermekek számára biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
 - Kialakítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a környezettudatos életmódra nevelést, környezettudatos magatartást.
 - Figyelembe vesszük a fenntartható fejlődés pedagógiájának megvalósítását.
 - Kihasználjuk a digitális technológia által nyújtott lehetőségeket.

2. 4. Pedagóguskép

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Az ő elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusok szakmaiságát jellemezzék a következő elvek:

- ◆ gyermekközpontúság, gyermekszeretet, pedagógiai optimizmus,
- ◆ szakmai kompetencia,
- ◆ gyermeki személyiség tiszteletben tartása, szükségleteik figyelembe vétele,
- ◆ igényesség önmaga és környezete esztétikumára,
- ◆ törekedjen a közösen megfogalmazott intézményi normák betartására, külső kommunikációjában tartsa szem előtt az intézmény érdekeit
- ◆ használja ki a digitális technológia által nyújtott lehetőségeket, fejlessze digitális kompetenciáit
- ◆ integrált nevelés keretében
- ◆ valósítsa meg az esélyteremtést, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális hátrányainak enyhítését.

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3. 1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatok:

- **A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése:**
 - szükségletek kielégítésével a jó közérzet biztosítása;
 - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
 - a gyermek testi képességének fejlődésének segítése
 - a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
 - az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
 - türelmes, szeretetteljes, megértő, elfogadó magatartás tanúsítása a gyerekek és szülők felé;
 - kiscsoportos korú gyermekek esetében tevőleges segítségadás, később fokozatos önállóságra szoktatás;
- **A harmonikus, összerendezett mozgás, testi képességek fejlődésének elősegítése:**
 - a napirend szerinti szabad levegőn történő tartózkodás betartása, évszaknak megfelelően;

- szervezett mozgásnál a fokozatosság és egyéni szükségletek, képességek figyelembevétele; mozgásigény kielégítése a mozgás változatos lehetőségeinek felkínálásával.

- **A betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak kialakítása:**

- a nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása;
- higiénias szabályok megismertetése és betartatása;
- az étkezési és tisztálkodási szokásrendszer elsajátíttatása, eszközök helyes használatára szoktatás;
- a helyes öltözködés szokásrendszerének kialakítása.

- **A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása:**

- az udvari és csoportszobai eszközök állapotának rendszeres ellenőrzése balesetmegelőzési és esztétikai szempontból;
- a természeti és tárgyi környezet tisztaságára vonatkozó szabályok betartatása, valamint a környezettudatos magatartás megalapozása.

- **A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása, a fenntartható fejlődés kérdéseivel való ismerkedés:**

- a gyermek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, azok megőrzéséhez és védelméhez;
- az óvoda udvarán élő állatok, növények folyamatos megfigyelése, séták során vadon termő-, illetve kultúrnövények megismerése;
- a helyi ökológiai gazdaság rendszeres meglátogatása, működésének megfigyelése, személyes tapasztalat gyűjtése a biodiverzitásról
- lehetőség szerinti ismerkedés a permakultúrás kertműveléssel
- a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása, komposztálás gyakorlata
- egyszerű, de élményszerű kísérletek végzése

● **A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében:**

- a gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztése, a fejlesztés nyomon követése, esetleges fejlesztési korrekciók végrehajtása
- preventív szemléletű készség, és képességfejlesztés
- esélyteremtés megvalósítása a kudarcok halmozódásának elkerülésével, sikerorientált, jó gyakorlatok alkalmazását beillesztő, megfelelő tanulásszervezési eljárásokat alkalmazó pedagógiai gyakorlattal
- megfelelő speciális szakember bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

3. 1. 1. Egészségfejlesztés

Cél: minden gyermek részesüljön a teljes testi – lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő - mindennapjait átszövő – tevékenységekben.

Feladataink:

- a) egészséges táplálkozás,
- b) mindennapos testmozgás,
- c) testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, dohányzás megelőzési program
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) személyi higiéne.

a.) Egészséges táplálkozás

- Biztosítjuk a napi háromszori étkezést.
- Biztosítjuk a gyermekek szükség szerinti folyadékfogyasztását (a nap bármely szakaszában).

- Heti rendszerességgel lehetővé tesszük - szülői hozzáadott értéként – zöldség gyümölcs fogyasztását.
- Előadások, fórumok szervezésével, internet-elérhetőségek ajánlásával felhívjuk a szülők figyelmét az egészséges táplálkozás fontosságára. A magas cukortartalmú ételek, és italok egészségkárosító hatásáról a szülőkkel, és gyermekekkel egyaránt beszélünk. (HAPPY-héten való részvétel)
- Népszerűsítjük a gyermekek körében az egészséges ételek fogyasztását.

Óvodánk konyhájának élelmezésvezetője nagy figyelmet fordít a minden igényt kielégítő, változatos, egészséges étlap összeállítására. A gyermekek egy része otthon nem találkozik olyan egészséges és finom ételekkel, mint a köleskása, barna-vagy magvas kenyér, a joghurtos zöldségsaláta, bulgur, zabkása, csőben sülték stb. Célunk a helyes mintaadás mellett a szülők szemléletformálása.

b.) Mindennapos testmozgás

Ideje: 5 -15 perc

Megvalósítás módja: szervezett

Tartalma:

- 2,5 – 3 éves gyermekek: - játékok, utánzó mozgások,
- 3 – 5 éves gyermekek: - gimnasztikai gyakorlatok,
 - ugró – futó gyakorlatok,
 - testnevelési játékok,
- 5 – 7 éves gyermekek: - gimnasztikai gyakorlatok anyagát képező gyakorlatok,
 - erőnlétet, állóképességet fejlesztő ugró, futó –és versenygyakorlatok.

Felhívjuk a szülők figyelmét a mozgás fontosságára és örömére, ötleteket adunk a közös mozgásos játéklehetőségekhez.

c.) Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Az óvoda területén a gyermekek viselkedési függőségekről közvetlen tapasztalatot nem szerezhhetnek. A családból, televízióból, külső környezetből hozott ilyen jellegű tapasztalataikat - a szülők elítélése nélkül – segítünk feldolgozni, a helyes irány érzékeltetésével. Részt veszünk a Dohányzásmegelőzési programban, ehhez rendelkezünk a megfelelő módszertani segédanyaggal.

A szülők figyelmét felhívjuk a példamutatás fontosságára, érték közvetítő szerepükre.

d) A bántalmazás és erőszak megelőzése

A megelőzés érdekében:

- Fontos a legkorábbi életszakasztól a szabályok, szokások következetes betartása, betartatása.
- Empátia, tolerancia, konfliktuskezelés fejlesztése.
- Külső környezetből hozott negatív minták tapintatos értékelése, szülők figyelmének felhívása.

Az óvodában a gyermekek ilyen jellegű tapasztalatot nem szerezhhetnek. A családban előforduló bántalmazás gyermekvédelmi feladat.

e) Baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás

- Az óvodában előfordulható baleseti lehetőségekről, veszélyekről, megelőzésükről a nevelési év elején tájékoztatjuk a szülőket, melynek tudomásulvételét aláírásukkal igazolják.
- Fentiekről a gyermekeket szintén tájékoztatjuk, betartásukra folyamatosan felhívjuk a figyelmüket.
- Az udvari és a csoportszobai eszközök állapotát rendszeresen ellenőrizzük.
- Felügyelet nélkül az óvodában nem lehetnek a gyermekek.
- Baleset esetén segítünk/vigasztaljuk a gyermeket, elsősegélynyújtásban részesítjük, ill. szükség esetén gondoskodunk orvosi ellátásáról (részletes leírás az SzMSz – ben).

f) Személyi higiéné

Feladatainkat *Az egészséges életmód alakítása* c. fejezet tartalmazza, ezenkívül fontosnak tartjuk ebben a témában is a szülők körében a felvilágosítást, valamint az óvodai gyakorlat ismertetését.

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések

- Tisztálkodási eszközök, felszerelések.
- Gyermeklétszám szerinti óvodai fektető, hozzávaló takaróval és ágyneművel.
- Az étkezéshez használatos tároló - tálaló eszközök, asztalterítők, szalvéta.
- Gyermeklétszámnak megfelelő öltözőszekrény.
- Szeméttárolók.
- Udvari játékeszközök, felszerelések: picurka mászóka, csúszdás torony hintával, homokozó, homokozó-játékok, láncos lépegető, rugós mérleghinta, rugós motor, babaház és felszerelései.
- A sajátos nevelési igényű gyermek neveléséhez, gondozásához szükséges speciális eszközök /pl. logopédiai felszerelés/.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ◆ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésűlködnek.
- ◆ A tisztálkodási eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- ◆ Készség szinten használják az evőeszközöket /kanál, villa, kés/.
- ◆ Önállóan és igényük szerint merítenek a levesből és töltenek folyadékot maguknak.
- ◆ Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- ◆ Önállóan és esztétikusan öltözködnek, ruhájukat összehajtva a polcukra helyezik.
- ◆ Ügyelnek környezetük megóvására, rendjére és tisztaságára.
- ◆ Szívesen tartózkodnak és mozognak a szabad levegőn, és vesznek részt a szervezett mozgásokban.

- ◆ Ügyessé, hajlékonyá válnak, motoros – és fiziológiai fejlődésükben pozitív irányú változás tapasztalható.
- ◆ Fejlődik alkalmazkodási és együttélési képességük.
- ◆ Szívesen fogyasztanak zöldséget – gyümölcsöt, sok folyadékot isznak. Nem utasítják el a szokatlan ízeket.
- ◆ Betartják a balesetvédelmi szabályokat.
- ◆ A sajátos nevelési igényű gyermek - képességeihez mérten – alkalmas legyen a testi szükségletének kielégítésére és az önellátásra.

3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél: Az én tudat alakítása mellett, a szociális érzékenység fejlesztése, a társas szükségletek kielégítése, a különbözőségek tiszteletére nevelés; a humánus emberi magatartás, valamint a szülőföld – és a haza iránti szeretet megalapozása.

Feladatok:

- **Családias, biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése:**
 - kedvező benyomások, élmények nyújtása személyes kapcsolattal (érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör)
 - a szokások alakításánál érzelmi megerősítés, egyéni érettség figyelembevétele;
 - a felnőtt állandó jelenléte, a gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű viselkedése és kommunikációja, a kialakított napirend betartása;
 - csoportunkban az idősebb gyermekek részéről a támasz, követhető minta nyújtására ösztönzés;
 - felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek, valamint az alkalmazottak egymás közötti kapcsolatait pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

- **Közös tevékenységek biztosítsák a társas kapcsolat, szocializáció, a pozitív én-kép fejlődését:**
 - a gyermekek feltétel nélküli szeretete, képességeikhez igazodó elvárások;

- erkölcsi értékek kialakulásának segítése /önzetlenség, együttérzés, segítőkészség, figyelmesség stb./;
 - akarat fejlesztése /önállóság, önfegyelem, feladattudat stb./;
 - viselkedési formák, az együttélés szabályainak alakítása;
 - a másság tolerálásának segítése, az emberek különbözőségeinek észrevételére, megértésére nevelés;
 - a többségi társadalom, a migráns, a nemzetiségi, az esetleges eltérő szokásrendszerből adódó különbségek elfogadása és tiszteletben tartása;
 - én-kép fejlesztése, önkifejező tevékenység ösztönzése /megelőlegezett bizalom, dicséret, sikerélmény biztosítása stb./.
- **Az óvoda mindennapi tevékenységei biztosítsák környezetünk szépségeinek felfedezését, hagyományaink megismerését, a szülőföld szeretetének megalapozását:**
 - spontán lehetőségek kihasználása;
 - tervszerű séták, kirándulások szervezése természeti környezetünkbe, településünkön (tájház, „Szőlő-sor” stb.)
 - a gyermek életkorának megfelelően megismertetjük és felelevenítjük népi hagyományainkat;
 - a magyarság mondáinak, meséinek, népi hagyományokat felelevenítő modókáinak, rigmusainak, a magyar nyelv szépségeinek megismertetésével megalapozzuk a hazaszeretetet, megünnepeljük nemzeti ünnepeinket.
 - **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrálásának segítése:**
 - együttműködés a szükséges szakemberekkel;
 - a megfelelő fejlesztési irány alkalmazása;
 - beilleszkedésük segítése a gyermekközösségbe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyermekek örömmel, szívesen járnak óvodába.
- ◆ Kialakul bennük, hogy ez a mi óvodánk, a mi csoportunk, az én társam.
- ◆ Figyelmesek egymás iránt, szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben.
- ◆ Igényükké válik saját maguk és társaik iránt a viselkedés és cselekvés szabályainak betartása, ill. betartatása.
- ◆ Képesek együtt tevékenykedni, a feladatokat megbeszélni, elfogadni a „szerepeket”, meg tudják hallgatni egymást.
- ◆ Konfliktus helyzetekben egyezkednek, megoldási módokat keresnek.
- ◆ Értékelik saját tetteiket, érvényesítik akaratukat, kinyilvánítják érdeklődésüket.
- ◆ Képesek önálló véleményalkotásra, döntéseik eredményének felvállalására, igazmondásra.
- ◆ Érzelmileg kötődnek hazánkhoz, településünkhöz, annak hagyományaihoz.
- ◆ Észreveszik a természeti környezetben az értéket, a szépséget és törekednek annak megóvására.
- ◆ Elfogadják a többségi társadalom, a nemzetiségi, a migráns és az etnikai kisebbség szokásrendszeréből adódó különbözőségeket.
- ◆ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek jól érzik magukat a gyermekcsoportokban, fejlődik alkalmazkodó képességük, önmagukhoz mértén egyenletes fejlődést mutatnak.
- ◆ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

3. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél: Kibontakoztatni a gyermekek képességeit és készségeit, felkelteni a tanulás iránti vágyukat; az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelés; elősegíteni motiváltságukat úgy, hogy óvodáskor végére alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

Feladatok:

- **Anyanyelv és kommunikáció fejlesztése (óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van):**
 - óvónő példaértékű beszéde, helyes mintaadás és szabályközvetítés, kommunikációra való ösztönzés;
 - beszédindítás, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermekek türelmes meghallgatása, kérdéseik megválaszolása;
 - metakommunikációs példa nyújtása;
 - beszédértés és beszédkésztség fejlesztése, életkori sajátosságoknak megfelelően, javítgatás elkerülése;
 - beszédállapot felmérése, szakemberhez irányítás.
- **Érdeklődés, kíváncsiság kielégítése:**
 - változatos tevékenységek, élmények biztosításával; meglévő tapasztalataikra, élményeikre építve
 - kérdéseik megválaszolásával,
 - kísérletekkel,
 - ösztönző környezet biztosításával
- **Értelmi képességek fejlesztése:**
 - sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása;
 - ismeretek rendszerezése, bővítése;
 - figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet fejlesztése;
 - érzékelés, észlelés, gondolkodás, képzelet, és alkotóképesség fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- **Alkotóképesség és kreativitás fejlesztése:**
 - a gyermekek tevékenységének támogató – bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségének megteremtése;
 - figyelemfelkeltő, változatos eszközök biztosítása;
 - élménynyújtás; - elismerés által az alkotási vágy ösztönzése.

- **Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével kapcsolatos feladataink:**
 - szintfelmérés;
 - megfelelő szakemberhez irányítás;
 - egyéni fejlesztés szakember útmutatása alapján;
 - helyi fejlesztés fejlesztőpedagógus által.
 - Tehetséggondozás feladatai:
 - napi tevékenységek keretein belül idő, hely, eszköz biztosítása;
 - elismerés és biztatás;
 - lehetőségekhez képest érdeklődést kielégítő szabadidős tevékenységek biztosítása;
 - a gyermek alkotásait pályázatokon, versenyeken indítani, egyéb képességeinek bemutatására lehetőséget keresni.

- **Speciális feladatok:**
 - Az intézmények szakmai önállóságából adódó különbségek összehangolása a hatékonyság érdekében.
 - Intézményünkben egy vegyes életkorú óvodai csoportot működtetünk, a személyi és tárgyi feltételek biztosításával teremtjük meg az itt nevelkedő kisgyermek egészséges fejlődését, fejlesztését.
 - A nevelési programunkban meghatározott nevelési – gondozási tartalmak a gyermekek között fennálló különbségek ellenére minden gyermekre érvényesek. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a tartalmi és eljárásbeli differenciálás nagyobb mértékű. Az ilyen gyermeket gondozó családokra fokozott figyelmet fordítunk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyermekek érdeklődőkké, nyitottakká válnak, bátran kérdeznek és alkotnak véleményt.
- ◆ Kialakul bennük a megfelelő beszédértés és kifejezőkészség.
- ◆ Megfelelően használják a metakommunikációs eszközöket.

- ◆ Ismereteik, tapasztalataik rendszereződnek, kibontakoznak az iskolakezdéshez szükséges értelmi képességeik.
- ◆ Képesek önálló alkotás létrehozására, irányultságuk szerint.
- ◆ A lemaradást mutató területeken is fejlődést mutatnak.
- ◆ Kibontakozik a gyermekek speciális érdeklődése, esetleg kiemelt képessége valamely területen.
- ◆ A kiemelt figyelmet igénylő gyermek speciális szakember segítségével önmagához képest fejlődik.

4. Az óvodai élet megszervezése, elvei és feltételei

a) Az óvodai élet megszervezése

- ▶ Az óvodai nevelés a jóváhagyott Pedagógiai program alapján valósulhat meg az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével és közreműködésével.
- ▶ Az óvodai élet szervezettségét a napi –és hetirend biztosítja, melyet folyamatosság, és rugalmasság jellemez. A napirend rögzíti a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket, valamint a növekvő időtartamú (5- 35perces) csoportos foglalkozásokat.
- ▶ A napi – és hetirendet az óvodapedagógusok alakítják ki.
- ▶ A napirendben kiemelt helye van a játéknak, a gondozásnak, és a gyermekek fejlődését szolgáló tevékenységi formáknak.
- ▶ A különféle tevékenységi formákat tervezni, dokumentálni szükséges, a gyermekek fejlődését nyomon kell követni.

b) Az óvodai élet megszervezésének elvei

- ◆ Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A gyermek számára a legkedvezőbb a szülővel történő fokozatos beszoktatás, melyre a szülőknek lehetőséget biztosítunk. Az így beszoktatott gyermekek hamarabb feloldódnak, és könnyebben illeszkednek be az óvodai életbe.

◆ A napi- és hetirend állandósága biztonságot nyújt minden kisgyermek számára. Fontosnak tartjuk a rugalmasságot is az állandóságban, mely szerint szem előtt tartjuk a gyermekek egyéni sajátosságait, szükségleteit, fejlettségi szintjét az óvodai élet minden tevékenységében. Alapozunk az ismeretszerzés spontán lehetőségeire.

c) Az óvodai élet megszervezésének feltételei (személyi, tárgyi)

Személyi feltételek:

- Az óvodapedagógusok személyisége, elfogadó, segítőkész, támogató attitűdje követendő mintaként szolgál a kisgyermek számára.
- A pedagógiai munkát segítőkész dajka az óvónővel összehangolt munkájával járul hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Az egységes nevelés érdekében fontos az azonos célok követése, a nemzeti, nemzetiségi, és a migráns gyermekek nevelésének megvalósítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Tárgyi feltételek:

- Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- Az óvoda épületének, kertjének berendezése a gyermekek biztonságát, komfortérzetét, egészségük megőrzését és fejlődésüket szolgálja.
- Felszereltségünk lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését.
- A gyermekek által használt tárgyi felszerelések számukra hozzáférhető módon és biztonságukat figyelembe véve vannak elhelyezve.
- Megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk óvodai munkatársainknak, és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

4. 1. Szervezeti keretek

◆ Napirend

Időpont	Tevékenység
7. 30 – 10. 30	Játék, szabadon választott tevékenység -Mindennapos testnevelés -Testápolási teendők -Folyamatos tízórai -Tevékenységekben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none">● verselés, mesélés● ének, zene, énekes játék, gyermektánc● rajzolás, festés, mintázás, kézimunka● mozgás● a külső világ tevékeny megismerése
10. 30 – 11. 30	Játék a szabadban Tapasztalatszerzés Edzés, mozgás, séta
11. 30 – 12. 30	Ebéd Testápolási teendők
12. 30 – 16. 00	Pihenés, Testápolási teendők Uzsonna Szabad játék

◆ **Hetirend**

HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
MINDENNAPOS MOZGÁS, VERSELÉS, MESÉLÉS				
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMÉRÉSE (KÖRNYEZET)	RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMÉRÉSE (MATEMATIKA)	MOZGÁS

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során a szlovák nemzetiség óvodai nevelésének programja beépül a hetirendbe, a tevékenységi formákba, illetve a teljes óvodai életbe.

4. 2. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

A falusi közeg, melyben a gyerekek nap, mint nap találkoznak a népi és nemzetiségi kultúra tárgyi eszközeivel, ahol még élnek az olyan népszokások, mint a szüreti felvonulás és bál, a húsvéti locsolkodás stb. – élő közeget teremtenek a hagyományok őrzéséhez, ápolásához. A népművészet adta lehetőségek tárháza gazdag. A régi korok jó gyakorlata örökérvényű, őseink tudásából napjainkban is meríthetünk. Óvodásaink még láthatják Szedlák Ilonka nénit, aki "Nógrádikumként" kézzel-lábbal harangozik, gyűjteményes háza vetekszik a múzeumokéval, hiszen saját élményeit is beleszövi a "tárlatvezetésbe". Terényre jellemző a paraszti hagyományok stílusában épült házak nagy száma, melyeket úgy újíttak fel, hogy megőrizték eredeti képüket. A "Szőlősoron" tett séta olyan, mint egy időutazás. Az élet változásai, a természet ciklikus rendje adja az alapot hagyományőrző tevékenységeinkhez.

A kézművesség, népi játékok, népdalok, mondókák, nemzetiségi kultúrához kötődő szokások átörökítése szlovák nyelven is a következő jeles napok során zajlik:

- **Szüret:** A faluban régebben évenként hagyományosan megrendezésre kerülő szüreti felvonuláson óvodásaink is részt vettek. A népviseletbe öltözött gyerekek aktív részesei voltak a közös éneklésnek, táncnak. E hagyomány az utóbbi években nem került megrendezésre, de szándék van a felújítására. Mi továbbra is készen állunk a részvételre.
- **Advent:** Az adventi készülődés során lélekben és külsőségeiben is felkészülünk a karácsony ünnepére. A Mikulás- és karácsonyvárás során az adventi barkács-délutánon a szülőkkel együtt díszítünk mézeskalácsot, készítünk karácsonyfa-díszeket, ajándékokat. Ezt a lehetőséget volt óvodásaink is várják, részt vehetnek iskolás testvérek is.
- **Karácsony:** Az óvodában a szülőkkel, kisebb testvérekkel ünnepeljük meg a Karácsonyt, közös játékdélelőttön próbáljuk ki a karácsonyra kapott játékeszközöket.
- **Farsang:** Ezen az ünnepen a gyerekek jelmezbe öltöznek, ügyességi- és egyéb táncos, vidám játékokat játszunk. A leendő ovisok is eljöhhetnek erre az alkalomra, mely jó lehetőséget ad az óvodával való ismerkedésre.
- **Balázs-járás:** Iskolába hívogató ünnepünk, melyet az ovis nagycsoportosoknak rendeznek az iskolások. Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését segíti ez az iskolásokkal, tanítókkal együtt töltött délelőtt.

- **Húsvét:** Az óvodában hagyomány ez az ünnep is. Előtte a gyerekek kézügyességéhez leginkább illő technikával tojást festünk, és az óvoda dekorálásával készülünk. Majd a kisfiúk meglocsolják a kislányokat, akik cserébe saját készítésű kis ajándékkal kedveskednek nekik.
- **Nemzetiségi Nap:** Községünkben régebben két évente megrendezésre kerülő kulturális találkozón nagyobb ovisaink műsort adtak. Az utóbbi években ez a hagyomány -elsősorban anyagi okok miatt- szünetelt, de a falunapokon továbbra is felléptünk óvodásainkkal néphagyományőrző műsorunkkal.
- A **születés- és névnapokat** a naptárban jelöljük és ünnepeljük. Gyümölcscsel, magvakkal, aszalványokkal kínálják társaikat az ünnepeltek az egészséges életmódra nevelés jegyében. Kis ajándékokat is készítünk.
- **Anyák napi ünnepség** - helyben tartjuk az édesanyák, nagymamák részvételével. A gyermekek versekkel, dalokkal köszöntik az anyukákat.
- **Gyermeknap**- alkalmanként szülők bevonásával itt tartjuk az oviban. Olyan lehetőségeket igyekszünk biztosítani, melyekre a hétköznapiak során nincs lehetőség (pl. arcfestés, csillám tetoválás...)
- **Évzáró- és ballagási ünnepségünket** óvodánkban rendezzük a szülők részvételével.
- Mindezek mellett részt veszünk még a **március 15-i megemlékezésen**.

Életkori sajátosságaiknak megfelelően a hagyományőrzés-ápolás, a szlovák nemzetiségi szokások átörökítése a következő tartalmak során valósul meg:

- népmesék, mondókák, ölbeli játékok, népi gyermekdalok, népdalok,
- tárgykészítő népi játékok (szövések, sodrások, fonások, mézeskalács-sütés stb.)
- népszokások, hagyományok ápolása, - mozgásos játékok.

4. 3. A gyermekcsoport dokumentációi:

- Éves terv – komplex heti tematikára bontva
- Saját szerkesztésű mérési dokumentáció az egyéni fejlődés dokumentálására
- DIFER – mérés nagycsoportban
- Csoportnapló

- Felvételi és mulasztási napló
- Gyermekvédelmi munkaterv
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknél egyéni fejlesztő napló, melyet a megbízott gyógypedagógus és logopédus vezet.

A dokumentációk 2024. szeptemberétől kötelezően az ovi-kréta rendszer alkalmazásában zajlanak.

4. 4. Az óvoda kapcsolatai

◆ Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, ezért kulcsfontosságú a családdal való szoros együttműködés. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait.

Kapcsolattartás, együttműködés formái:

- ~ óvodai beszoktatás,
- ~ napi kapcsolattartás,
- ~ szülői értekezletek, ezeken a pedagógiai program, házirend ismertetése
- ~ fogadóóra egyeztetett időpontban,
- ~ nyílt nap
- ~ ünnepek, rendezvények, kirándulások szervezése,
- ~ az óvodát érintő társadalmi munkába is igyekszünk bevonni a szülőket.

◆ Az óvoda és a Berceli Széchenyi István Általános Iskola Terényi Telephelyének kapcsolata

Az iskola pedagógusaival való szoros együttműködésünk, és kapcsolattartásunk célja: a gyermekek óvodából iskolába való átmenetének megkönnyítése. Ennek érdekében több évtizedre visszamenő kapcsolattartási formákat alakítottunk ki:

Kapcsolattartás módja, formái:

- megbeszélések, konzultációk a pedagógusok között
- óvodások iskolával való ismerkedése, tanóralátogatás, iskola bejárás
- Balázs járás, ballagó nagyok kikérése, néphagyományőrzés

- közös ünnepeken való részvétel (pl. március 15-i megemlékezés)
- iskolában szervezett előadásokon való részvétel
- egymás ünnepeinek lehetőség szerinti látogatása
- a faluban szervezett eseményeken való közös részvétel (pl. meseelőadások)

Kapcsolattartó személyek:

- igazgató
- óvodapedagógusok
- tanítók

◆ Az óvoda és a Nógrád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményei /Balassagyarmati Tagintézmény/ Vármegyei Szakértői Bizottság / Logopédiai Szakszolgálat kapcsolata

Kapcsolattartás módja, formái:

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérése
- a gyermek Nevelési Tanácsadóban történő fejlesztése, foglalkoztatása
- a gyermek óvodában történő fejlesztéséhez segítség, iránymutatás kérése
- logopédiai szűrésben, fejlesztésben részvétel koordinálása, segítése
- konzultációs kapcsolat,
- írásbeli kérelem (vizsgálati kérelem, jellemzés a gyermekről)
- kért kimutatások elkészítése
- értekezleteken, megbeszéléseken, nyílt napokon való részvétel
- a gyermek beszédfejlődésének szűrése, szükség szerinti fejlesztése

Kapcsolattartó személyek:

- igazgató, óvodapedagógus

◆ Az Egészségügyi szolgáltatókkal való kapcsolattartás – a kötelezően előírt és eseti vizsgálatok, szűrések időpontjának egyeztetése, ütemezése- az igazgató feladata.

Az egészségügyi ellátás módja, formái:

- a gyermekek részvétele orvosi vizsgálatokon
- védőnő által szervezett szűrővizsgálatokon való részvétel
- konzultáció védőnővel, háziorvossal, esetleg szakorvosi segítség kérése
- fogászati szűrővizsgálatok megszervezése

Kapcsolattartó személyek:

- igazgató, - óvodapedagógus

◆ Pedagógiai szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás (Pedagógiai Oktatási Központ, Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ)

Kapcsolattartás módja, formái:

Az óvoda, valamint a pedagógusok munkáját, pedagógiai-szakmai szolgáltatások segítik. A szakmai szolgáltatókkal való kapcsolat felkérés útján történik, a kapcsolat kezdeményezője az igazgató. A kapcsolat tartalmát, formáját a felkérés célja határozza meg. A felkérés célja szerint lehet

- pedagógiai értékelés:

- pedagógiai mérési rendszer működtetéséhez kapcsolódó szolgáltatás,
- a neveléssel összefüggő mérési eszközök fejlesztése és alkalmazásuk segítése
- a belső pedagógiai értékelési rendszer kialakítását segítő tanácsadás
- a pedagógiai program végrehajtásával kapcsolatos pedagógiai mérések ellátása,
- a mérések eredményeinek feldolgozását követő, az intézményfejlesztést támogató szakmai szolgáltatások,
- pedagógiai és komplex intézményértékelési eszközök és módszerek megismertetése és terjesztése.

- szaktanácsadás:

- neveléspedagógiai módszerek, eszközök, eljárások megismertetése, terjesztése,
- intézményi pedagógiai programok, pedagógiai dokumentumok, házirend, intézményi elkészítésének és alkalmazásának segítése,
- az alkalmazott pedagógiai módszerek és pedagógiai fejlesztő tevékenység elemzésének,

értékelésének segítése,

- nevelési eszközök, taneszközök, nevelési-oktatási programok kiválasztásának segítése
- egyéni szakmai tanácsadás
- a pedagógusok munkájának fejlesztő célú támogatása, munkakörükkel összefüggő szakmódszertani segítése,
- pedagógiai szakmódszertani fejlesztő beavatkozások tervezése, szervezése, végrehajtásuk monitorozása,
- az igazgató pedagógiai munkájának a támogatása,
- pedagógusok munkájának értékelése: nevelési tevékenységek, pedagógiai célú foglalkozás látogatása, a vizsgált foglalkozások értékelése,
- *pedagógiai tájékoztatás:*
- a nevelési folyamatot támogató, oktatástechnikai és oktatástechnológiai módszertani támogatások nyújtása,
- a nevelési, szakmódszertani tájékoztatók, segédletek és kiadványok elkészítése
- *a tanügy-igazgatási szolgáltatás:*
- közreműködés a nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programjainak módosításában, elkészítésében
- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése:
- pedagógiai tárgyú tanácskozások, pedagógiai szakmai napok szervezése.

A pedagógiai szolgáltatásokat a felmerülő igények szerint kell meghatározni. s ennek alapján a szolgáltatásokat megtervezni, megszervezni, az éves munkaterv alapján.

Kapcsolattartó személyek:

- igazgató, - óvodapedagógus

◆ Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat

Az intézmény kapcsolatot tart a gyermekek súlyos veszélyeztetettségének megelőzése megszüntetése érdekében.

A Berceli „Belső-Cserhát” Gyermekjóléti és Családsegítő szolgálattal való kapcsolatunk során szükség esetén a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert működtetjük, törekszünk a

veszélyeztető okok megszüntetésére, adott esetben a családoknak való konkrét segítségnyújtásra. Működtetjük az óvodai iskolai szociális segítő tevékenységet.

A kapcsolattartás módja, formái:

- szükség esetén jelzés a Családsegítő munkatársa felé
- részvétel az éves jelzőrendszeri beszámolón
- a gyermekjóléti szolgálat címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,
- esetmegbeszélések
- prevenció
- esélyegyenlőség biztosítása
- óvodai, iskolai szociális segítővel való kapcsolat

Kapcsolattartó személyek:

- igazgató, egyben gyermekvédelmi koordinátor

◆ **Terény Község Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatával**

Az óvoda szlovák nyelvi nevelésével kapcsolatos kérdéseiben konzultálunk, lehetőség szerint segítjük, támogatjuk egymás munkáját.

A kapcsolattartás módja, formái:

- az óvoda működését szabályozó dokumentumok megismertetése
- szükség szerinti részvétel a Kisebbségi Önkormányzat ülésein
- megbeszélések
- ünnepeken, közös kirándulásokon való részvétel
- pályázatokon való részvétel
- szlovák tábor segítése óvodai eszközökkel, ha szükséges

Kapcsolattartó személy: - igazgató

◆ **Fenntartóval való kapcsolattartás**

A fenntartóval való kapcsolattartás folyamatos. Az önkormányzat és az óvoda közötti munkamegosztás külön dokumentumban szabályozott. A kapcsolattartás elsődleges területei:

- Az óvoda személyi, tárgyi költségvetésének, fejlesztésének- felújításának tervezése,

megállapítása, módosítása, végrehajtása.

- Az óvoda dokumentumainak felülvizsgálata. (Pedagógiai Program, Házi rend...)
- Az óvoda heti és nyári nyitvatartási idejének megállapítása.
- Az óvodába történő jelentkezés idejének meghatározása.
- Nevelési évet átfogó, összegző, a szakmai munka eredményességét bemutató értékelés véleményezése.
- Az étkezési térítési díjak megállapítása, befizetés szabályainak megállapítása, szociális alapon adható kedvezmények elbírálása.
- Gyermekevédelemmel, gyermekbalesetekkel kapcsolatos dokumentációk, intézkedések.
- Az óvoda helyiségeinek használati szabályozása.
- Ünnepek, megemlékezések, hagyományápolás.

A kapcsolattartás formái:

- szóbeli tájékoztatás
- egyeztető tárgyalások
- írásbeli tájékoztatók, beszámolók, kimutatások, statisztikák
- dokumentumok átadása, jóváhagyásra
- egyeztető tárgyaláson, testületi ülésen való részvétel,
- a fenntartó által kiadott rendelkezés átvétele annak végrehajtása céljából,
- speciális információszolgáltatás az intézmény pénzügyi- gazdálkodási, valamint szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan.

Kapcsolattartó személy:

- igazgató

◆ Az egyházak képviselőivel

A gyermekek joga hogy hit, és vallásoktatásban vegyenek részt. Ennek érdekében a Katolikus és az Evangélikus Egyház képviselőivel az igazgató tartja a kapcsolatot. A gyermekhittan vonatkozásában a hitoktató munkáját segítik az óvodai dolgozók a hatékony szervezéssel, eszközök biztosításával.

Kapcsolattartás formái, módja:

- szülők nyilatkoztatása a választott hittanról
- hittan szervezése, feltételek megteremtése
- ünnepeken való közös részvétel

Kapcsolattartó személy:

- igazgató

◆ **A helyben működő intézményekkel, civil szervezetekkel, vállalkozókkal, egyéb kulturális szolgáltatókkal, intézményekkel (Hunnia Csipkemúzeum, Tájház, Könyvtár, Szlovák Klub)**

Mindezen intézmények képviselőivel közös programok, események szervezésében, operatív ügyekben tartjuk a kapcsolatot.

Kapcsolattartás formái, módja:

- közös előadások, múzeumlátogatások
- könyvtár látogatás előre egyeztetett időpontokban
- szolgáltatások pl. meseelőadás megrendelése
- személyes megbeszélések, konzultációk, telefonos egyeztetések

Kapcsolattartó személy:

- igazgató

5. A szlovák nemzetiségi óvodai nevelés programja

5. 1. Bevezetés

◆ Szlovák nemzetiségi programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait. A tevékenységi formákat az Alapprogram szerint alakítjuk, a tartalmakhoz felhasználjuk a nemzetiség nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúrájának értékeit. Nevelési programunk magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások továbbörökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

◆ A nemzetiségi nevelés kétnyelvű óvodai nevelés formában valósul meg: a szlovák és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja. A két nyelv használata az óvodai élet tevékenységi formáiban érvényesül, a hangsúly a magyar nyelv mellett a szlovák nyelv fejlesztésén van.

◆ A két nyelv használatának aránya a mindennapos tevékenységekben a következőképpen valósul meg: magyar és szlovák nyelv használatában törekszünk az 50-50%-ban való megvalósításra. A legtöbb gyermek számára óvodába lépéskor többnyire teljesen ismeretlen, idegen nyelv a szlovák, ezért ez az arány eltolódhat.

5. 2. Helyzetelemzés

Napjainkban a gyermekek körülbelül fele rendelkezik helyi gyökerekkel (szülők, nagyszülők innen származnak) a csoport másik fele a már említett, a helyiek által „gyüttment”-ként aposztrofált betelepült családból származik. A szlovák nyelvet a terényi „őslakosok” közül is csak az idősebb korosztály beszéli, sajnos mára egyre kevesebben. A közép korosztályból néhányan csak értik, de nem beszélik, de már ez is alig jellemző. A fiatal korosztály, akik nem élnek együtt a nagyszülőkkel, már nem is értik a nyelvet.

A jelenlegi óvodáskorú gyermekek java már olyan családból kerül ki, ahol a szülők nem ismerik a szlovák nyelvet, gyakran semmiféle nyelvismerettel nem rendelkeznek. Ugyanakkor többnyire örömmel fogadják intézményünk nemzetiségi elkötelezettségét, támogatják ez irányú tevékenységünket. Fontos feladatunk megismertetni a kisgyermekkel a szlovákság nyelvét és kultúráját, hisz a nemzetiségi közeg adott. A település szokás- és hagyományvilága gazdagabb az

átlagosnál. A múlt kincseit a nagyszülőknél, idősebb embereknél még használatban is láthatjuk, de akinek nincs kötődése ilyen családokhoz, az a falu Tájházában megismerkedhet ezekkel. Szerencsére mostanában a legtöbb helyi rendezvény a Tájház udvarán szerveződik, így gyakran látogatunk a gyerekekkel errefelé. A falu épületei, házai, kertjei napjainkban is idézik a régmúltat, az idősebbek közül néhányan még ma is hagyományos viseletben járnak (ráncolt sok szoknya, fejkendő vagy főkötő), de az ünnepeinken mindenképp láthatják a népviseletet, így gyermekeink számára ez a természetes, ebben nőnek fel. Sok kisgyermeknek van saját népviselete, akinak nincs, az is tud kölcsön kérni, A paraszti életforma mindannyiunk számára élő valóság, azonban évről évre egyre érzékelhetőbb ennek hanyatlása. Az utolsó „percekben” járunk, amikor még megtapasztalhatjuk, átörökíthetjük ennek a csodás kis falunak a népszokásait, hagyományait, ősi kincseit.

5. 3. A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata

A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a szlovák nyelv és kultúra megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

Célja és feladata

- ◆ Szlovák nyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára.
- ◆ A nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és fejlesztése.
- ◆ A gyermekek felkészítése a szlovák nyelv iskolai tanulására.
- ◆ A nemzetiségi identitástudat kialakulásának és fejlesztésének segítése.

5. 3. 1. A nemzetiségi óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése,
- a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció használata a gyermek nyelvismeretének figyelembevételével,

- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek biztosításával az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás,
- a szlovák kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével a nyelvelsajátítás megszervezése változatos módon,
- a csoport heti- és napirendjének rugalmas alakítása a kialakult nyelvi szituációk és a természetes nyelvtanulás eljárásának megfelelően.

5. 4. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése, feltételei és formái

5. 4. 1. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

- A nemzetiségi nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- A nemzetiségi óvodai nevelés formája: nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda.
- A gyermekek óvodai életének tevékenységi formáit a két nyelv használatával kell megszervezni, de a hangsúly a szlovák nyelv fejlesztésén van.

5. 4. 2. Személyi és tárgyi feltételek

Személyi feltételek

- Óvodánkban a 2 fő állományban lévő óvodapedagógus közül egy rendelkezik szlovák nemzetiségi óvodapedagógus végzettséggel. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Célunk tehát, hogy a másik óvónő is elvégezze a szlovák nemzetiségi óvodapedagógus képzést. Sajnos e képzés mostanában nem indul. A Gyermektánc iskolában, óvodában képzés, melyet a másik óvodapedagógus végzett, szintén a néphagyomány megőrzésének, kultúrkincs átörökítésének lehetőségeit adja. A gyermektánc foglalkozások heti rendszerességgel zajlanak óvodánkban.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nyelvet (tájnyelvet). Az óvodai élet és tevékenységek végzése közben alkalmazott köszönési és udvariassági formákat, egyszerű kifejezéseket mindkét óvodapedagógus és a dajka is megismerik, megtanulják és alkalmazzák a gondozási feladatokban.

Tárgyi feltételek

◆ A gyermekek szlovák nyelv iránti érdeklődését igyekszünk felkelteni a szlovák kultúra és nyelv ápolását segítő eszközök használatával.

◆ Nevelőmunkánkban igyekszünk minél több szemléltető eszközt alkalmazni, közvetlen élményeken, tapasztalatokon keresztül a gyermekek ismereteit, nyelvtudását bővíteni.

A szlovák nyelvi nevelést segítő eszközök:

o Az Országos Szlovák Önkormányzat Pedagógiai Módszertani Központja által kiadott segédanyagok, valamint szemléltetőképek, szlovák nyelvű mesekönyvek, szlovák nyelvű verseskönyvek, foglalkoztatók, szakmai könyvek, szótárak. Ezek folyamatos bővítése fontos feladatunk.

o Audiovizuális eszközök: CD-s rádiómagnó, szlovák nyelvi cd-k, laptop, diavetítő.

o Laminológép, melynek segítségével pl. szemléltető eszközöket készíthetünk.

o Játékeszközök: babák, játék közlekedési eszközök, kártyák, bábok, szerepjáték eszközei stb.

o Egyéb eszközök: népviseleti ruhadarabok

5. 4. 3. A szlovák nemzetiségi óvodai nevelés formái

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során a szlovák nemzetiség óvodai nevelésének irányelvei, fejlesztőprogramja beépül a hetirendbe, a tevékenységi formákba, illetve a teljes óvodai életbe. Részletesen megtalálható: „6. Az óvodai élet tevékenységi formái” fejezetben.

5. 5. Kapcsolattartás nemzetiségi intézményekkel

◆ A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat fontos feladatának tekinti a nemzetiségi hagyományok és szokások ápolását, az identitástudat megőrzését, s ebben segítséget nyújt intézményünknek is.

◆ A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat nagy szerepet vállal a régi szlovák szokások, ételek, kézimunkák felkutatásában, felelevenítésében. Ezek a kultúrincsek különböző alkalmakon, rendezvényeken (például: Falunap, Tájházak napja) remek lehetőséget ad a gyerekek

ismereteinek bővítésére, a nemzetiséghez kötődő élményeik gazdagítására, identitástudatuk erősítésére, őseik értékeinek tiszteletére és megbecsülésére.

◆ Terényben régebben évente, majd kétévente megrendezésre került a **Nemzetiségi Nap** - „**Národnostný deň**”, melyre az óvodás gyermekek szlovák nyelvű műsorral készültek. Napjainkban a Falunapokon lépünk fel szlovák nyelvű műsorunkkal.

◆ A helyi általános iskolában a gyermekek tanulnak szlovák nyelvet, ezért az óvodában tanultakat jól tudják alkalmazni és nyelvtudásukat továbbfejleszteni.

◆ A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.

◆ Az óvoda környezetének tükröznie kell a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Nevelő munkánkat a gyermekek családtagjai is segítik nemzetiségi fejlesztő programunkhoz való pozitív hozzáállásukkal is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére a családi és az óvodai nevelés eredményeként:

◆ Az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt.

◆ Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezik olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a nemzetiség nyelvén is tudja közvetíteni.

◆ Tud tájékozódni a kommunikációs helyzetekben.

◆ Ismer a nemzetiség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (tájnyelven is).

◆ Megismerkedik a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja azok tiszteletét és megbecsülését.

◆ Erősebb lesz kötődése a társaihoz, óvodájához, valamint a településhez.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái

6. 1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék az óvodás gyermek elemi pszichikus szükséglete – a következő feltételek meglétét igényli, melynek biztosítása az óvónő feladata:

- o megfelelő hely és csoport légkör,
- o elegendő idő,
- o eszközök, játékszerek,
- o élmények.

A gyermek a játékfolyamat minden mozzanatában tanul, hiszen a gyermeki cselekvő aktivitás, a sok érzékszervet foglalkoztató közvetlen tapasztalás lehetősége, a játékban folyamatosan biztosított. Tapasztalatokat szerez környezetéről (forma, mennyiség, tér), szabadon gyakorolhatja a kommunikáció különböző formáit, mással nem hasonlítható élményt ad, fejleszti a gyermek kreativitását.

Vegyes életkorú csoportunkban a választott játék tartalma életkor szerint is módosul, a minőségi választáshoz (gyakorló játékból a szerepjátékig) adott a lehetőség.

A játék folyamán az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. A szabad játék más tevékenységekkel szembeni túlsúlyának érvényesítése is az óvónő feladata.

Feladataink:

◆ *Játékvezetésben a következő elvet követjük:* Kiscsoportosok esetében szükség esetén játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótársak vagyunk, később követők, szemlélők, ha hívnak – aktív szereplők.

◆ *A gyakorló és szerepjátékhoz az eszközök illetve élmények biztosítása fontos feladatunk, mert a televízió, és a számítógépes játékok hatása rányomja bélyegét szerepjátékukra. A szülők*

szemléletformálására (kevesebb TV-zés, okostelefon- több közös kirándulás, élmény) nagy gondot fordítunk. A szerepjáték megköveteli a gyermekek közti kooperációt, mely jó lehetősége a szocializációs folyamat önkéntelen tanulásának, az egymáshoz való alkalmazkodás gyakorlásának, a közösségi életre való felkészítésnek. A bábozás, dramatizálás eszközkészletét a gyermekek segítségével a barkácsolás során folyamatosan tovább fejlesztjük.

◆ *A konstruáló játékokban* a minta utáni illetve önállóan tervezett alkotásra egyaránt biztatjuk őket. Ügyességi és szabályjátékokat az ének-zene és a mozgás keretein belül is tanulunk. A kisebbeknek egyszerűsített szabályokkal biztosítjuk a lehetőséget a sikerélményre. A nagyobbak önállóan is kreálhatnak ilyen játékokat.

◆ *A dramatikus játékokat* életkoruknak megfelelő formában játszunk. A gyermekek anyanyelvi fejlesztésére számtalan lehetőséget ad a játék. E helyzeteket tudatosan kihasználjuk, hisz adott esetben verbális és nonverbális jelzéseink is modell értékűek. A gyermekek számára biztosítjuk a lehetőséget, hogy képességeiket önállóan választott, sokrétű játéktevékenységgel fejlesszék. Játéksegítő metódusaink szituációtól és gyermektől függőek. A durva, agresszív megnyilvánulások esetén beavatkozunk.

Bizonyos játékoknak állandó helyük van (asztali játékeszközök) egyéb tekintetben – bútorok és egyéb berendezési tárgyak a játékigényeknek megfelelően mozgathatók.

◆ **A játéktevékenységek során szlovákul is megnevezzük a játékeszközök nevét, egyszerű kérdés-felelet gyakorlásával fokozzuk a beszédkedvet.**

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések

• Játékeszközök:

- szerepjátékhoz /bababútor, babák, babaruhák, babakocsi, játéktelefon, orvostáska, játékedények, stb./;
- mozgásos játékhoz /autók, ugrálólabdák, ugróköté, bújó henger, udvari játék eszközök, stb./;
- építő-, konstruáló játékok /asztalon és szőnyegen használható/: legó, java, fa- és műanyagépítők stb./;
- szabályjátékok /társasjátékok, dominók, kirakók stb./

- bábozáshoz, dramatizáláshoz / paraván, bábok, jelmezek/;
- fejlesztő játékok /egyszerűbb és bonyolultabb készségfejlesztő játékok/.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyermekek képesek az elmélyült, kooperatív, hosszú ideig tartó játéokra.
- ◆ Játékukban dominál a szimbólikus-szerepjáték.
- ◆ Az ismert meséket szívesen dramatizálják, bábozzák.
- ◆ Építő, konstruáló játékok fejlett.
- ◆ Élvezik, igénylik a szabályjátékokat, készek a normák betartására.
- ◆ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ◆ **Szívesen játszanak népi játékokat magyarul-szlovákul egyaránt.**
- ◆ Interakciójuk gazdag, kultúrált, érthető.

6. 2. Verselés, mesélés

A tevékenység célja: a gyermek érzelmi - értelmi, és erkölcsi fejlődésének segítése. A meseélmények segítségével pozitív személyiségjegyek megalapozása. A mese, vers az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze.

A mese mágikus, csodákkal teli világképe ráébreszti a gyermeket a pszichikus realitásra. Óvodásaink szeretik a verseket, meséket, mondókákat. Szívesen vállalkoznak ismert mesék dramatizálására. Önállóan és bátran verselnek, mondókáznak. Ezt a pozitív viszonyulást igyekszünk minden új gyermeknél elérni. A gyermekeknek kiscsoportos koruktól kezdve lehetőségük van a mindennapos mesélésre, verselésre, mondókázásra.

Feladataink:

- ◆ Gondosan szelektáljuk az irodalmi anyagot, csak a pedagógiai szempontból is igényes, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő anyagot vesszük előjük a népi, klasszikus, és kortárs irodalmi művekből válogatva. A versek kiválasztásánál az irodalmi igényesség mellett azt a szempontot is szem előtt tartjuk, hogy a vers kapcsolódjon a gyermekek tapasztalataihoz /

évszakok, ünnepi készülődések... /, a mondókákat, ölbéli játékokat, dúdolókat stb. játékos mozgással is összekapcsoljuk. Ennek fontosságáról a szülőket is igyekszünk meggyőzni. A már ismert mesék, versek, mondókák mellé minden évben újakat is gyűjtünk, így lesz a gyermekek által ismert irodalmi repertoár egyre színesebb, változatosabb, gazdagabb. A vegyes csoportból adódóan olyan anyag kiválasztásra törekszünk, mely a kisebb és nagyobb gyermekek igényeit is kielégíti, de kérésükre külön is mesélünk.

◆ Gondot fordítunk a mesélés bensőséges hangulatának megteremtésére.

◆ A már ismert meséket elbábozzuk, és erre ők is lehetőséget kapnak. Az óvodai évváróra – immár hagyományként – dramatizálunk egy-egy kedvenc mesét.

◆ A megismert magyar és szlovák versekről, mondókákról egy-egy „hívóképet” készítünk. Ezek segítséget nyújtanak a régebben tanult versek, mondókák felidézésében.

◆ **A szlovák irodalmi anyagot úgy választjuk, hogy közvetítse a nemzetiség kultúrkincsét, segítse a gyermekek nemzetiségi identitásának alakítását.**

◆ Irodalmi élményeik különféle eszközökkel való ábrázolására buzdítjuk őket. A gyermeki önkifejezés egyik módja a gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása.

◆ A könyv megbecsülését, megszerettetését kiemelt célunknak tekintjük. A helyi könyvtárba több alkalommal látogatunk nevelési évente, melynek során kölcsönzésre is lehetőségük nyílik.

◆ A családok felé is igyekszünk megfelelő modellt nyújtani. Alkalmanként bemutatjuk az ovi új könyveit, felhívjuk figyelmüket a könyvtárlátogatások lehetőségeire.

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések

- Képes leporellók, lapozgatók kiscsoportos korú gyermekek számára
- A vershez, meséhez: mondókás-, vers-, mesekönyvek, magyar népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi; állat- és klasszikus mesék, elbeszélések, kortárs irodalom könyvek;
- A bábozás, dramatizálás kellékei /részletezve a „Játék” c. fejezetnél/;
- Anyanyelvi fejlesztéshez /óvónői szakkönyvek, anyanyelvi fejlesztő játékok/

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyermekek szívesen ismételik a verseket, népi mondókákat.
- ◆ Várják, igénylik a mesehallgatást, mondókázást, verselést.
- ◆ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak önállóan is.
- ◆ Ismernek 10-15 gyermekmondókát, 6-8 verset, és legalább 15 mesét.
- ◆ **Szlovák nyelvű mondókákat, verseket önállóan is mondogatnak.**
- ◆ Ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz tudnak kötni.
- ◆ Önkifejezésük egyik módja, hogy meséket, történeteket egyedül is kitalálnak, s azt mozgással, vagy ábrázolással kombinálják.
- ◆ Szeretik a könyveket, vigyáznak azokra.

6. 3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, énekes játék örömeinek megismertetése, ezáltal a gyermek zenei ízlésének esztétikai fogékonyságának fejlesztése, kiegészítve a **magyar - és a szlovák nemzetiség énekes játékok, zenei élmények, tánckultúra megismertetésével. A magyar és szlovák népdalok, ölbéli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok segítik a hagyományok átörökítését, örömet nyújtanak a gyermeknek.**

Feladataink:

- ◆ Óvodánkban a gyermekek nagy része szívesen énekel, különösen szeretik a mozgásos dalos játékokat. Az éneklési ritmus és halláskészségüket folyamatosan fejlesztjük. Otthon kevés példa akad a közös éneklésre, így fontos, hogy megérezzék: az éneklés örömeink, bánatunk kifejezésének örömet adó művészi eszköze, lehetősége.
- ◆ A zenehallgatási anyagot átgondoltan tervezzük. A válogatás során a magyar és szlovák énekes népi játékokból, népdalokból, valamint az igényesen kiválasztott kortárs és klasszikus zenéből, művészeti alkotásokból merítünk. Törekszünk a szülők zenei ízlésének alakítására is.

◆ Beszoktatástól kezdve igyekszünk minél több lehetőséget teremteni a közös éneklésre, dalos játékok játszására. A kicsiket eleinte az ölbeli játékokkal, mondókákkal ismertetjük meg, később nem erőltetve, tapintatosan vonjuk be őket a közös dalos játékokba, melyeket nagyobb társaik már ismernek, esetenként önállóan kezdeményeznek. A kiscsoportosok csak akkor állnak be, amikor erre már belső késztetést éreznek. Addig szemlélői, befogadói a nagyobbak zenei tevékenységének. Fokozatosan ismerkednek a gyermekénekek alapelemeivel.

◆ Felkeltjük zenei érdeklődésüket, formáljuk zenei ízlésüket, fejlesztjük a zenei képességeiket (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásukat. Minél többfajta mozgásformát ismerjenek meg a körjátékok, dalos játékok során. Ezek játszására az udvar és a csoportszoba egyaránt alkalmas. Ismerik a ritmushangszereket, hiszen azokat a nap bármely szakában szabadon használhatják / Az esztétikus mozgásra odafigyelünk. A gyerekek teret kapnak – kedvüktől függően – az önálló éneklésre is. A zenei alkotókészségük fejlesztésére törekszünk. A mikrocsoportos foglalkoztatás már bevált a zenei képességfejlesztés terén. A nyíl napon, és a beszoktatás során az anyukák, apukák is megismerhetik kedvenc dalos játékaikat.

◆ Az ünnepek előtti készülődéseknek meghatározó eleme a zenei ráhangolódás.

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések:

- Az énekes játékok kellékei / Hangszerek: óvónőnek, gyermekeknek/
 - Felnőtteknek: óvónőnként 1 furulya
 - Gyermekeknek: ritmus- /triangulum, cintányér, dob, ritmusbot stb./
- Zenehallgatáshoz: CD-s rádiómagnó, komoly-, gyermek- szlovák, és népzenei CD-k, dalos könyvek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyerekek szeretnek énekelni.
- ◆ Örömmel játszanak énekes játékokat.
- ◆ Gátlások nélkül egyedül is énekelnek magyar és szlovák nyelven egyaránt.
- ◆ Élvezik a zenehallgatást.
- ◆ Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.

- ◆ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni, alakul zenei kreativitásuk.
- ◆ Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- ◆ Ismernek egyszerű táncelemeket, tánclépéseket, mozdulatokat.
- ◆ Az ünnepekhez tudják kötni az egyszerű dalokat.

6. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. Műalkotásokkal, szokásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés. Tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenysége, szép iránti igényességének alakítása. **A nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágának megismertetése. Motívumok, színek, formák jellegzetessége, megnevezése szlovákul.** Fonás, szövés, népi mesterségek gyakorlása során a népművészet és a kisebbség kultúrájával, hagyományaival való ismerkedés.

- Gyermekeink körében ez különösen preferált tevékenység, számunkra óvodapedagógusok számára is kedves területe az óvodai életnek. Anyagi lehetőségeinkhez mérten igyekszünk a legkülönbözőbb eszközök biztosítására, sok ötlettel kiegészítve azokat. Ehhez az interneten is keressük az új ötleteket, lehetőségeket.

Az oviba lépéstől adottak minden kisgyermek számára az e tevékenységekhez szükséges feltételek (rajzeszközök, papír, gyurma, festék stb.) E tevékenységek helyét az ablak mellett alakítottuk ki, a természetes megvilágítás miatt. Alkotásaikat a jelükkel ellátott tárolóban helyezhetik el. Év közben az óvodát díszítjük munkáikkal, év végén összegyűjtve vihetik haza rajzaikat, festményeiket. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására, és a tehetségek bátorítására.

Feladataink:

- ◆ A festéshez kis kötényt, vagy köpenyt vesznek fel ruhájuk védelme miatt. A hároméves gyermekeket megismertetjük az ábrázolás eszközeivel (a nagyobbak is mintát adnak),

megtanítjuk a festés helyes technikáját, ecset- és ceruzafogást, a ragasztó és olló használatát, a mintázás, kézi munka technikai alapelemeit, eljárásait.

- ◆ Változatos, figyelemfelkeltő eszközökkel és technikákkal folyamatosan ébren tartjuk ábrázoló kedvüket. Drágább, különleges, igényes eszközöket is biztosítunk - a tehetséggondozás során is.
- ◆ Sokféle lehetőséget kapnak az élményeik képi és térbeli megjelenítésére, a tudatos képalakításra. Ötleteket merítünk az internetről (Pinterest).
- ◆ Alakítjuk, fejlesztjük az íráshoz szükséges mozgáskoordinációt, helyes ceruzafogást.
- ◆ A téma illetve technika megválasztása függ a gyermekek tapasztalataitól, évszakoktól, ünnepektől. Fontos, hogy alkotásuk örömteli legyen.
- ◆ A játékok kiegészítésében a barkácsolásra, térrendezésre mintát adunk.

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések:

- Ábrázoló tevékenységhez: rajzlapok, színes lapok, kartonok, színes ceruzák, zsírkréták, filctollak, festékek, ecsetek, ollók, ragasztók, gyurma, természetes anyagok stb.
- Kézi munkához: különféle anyagok / papírok, dobozok, fonalak, szövetek, természetes anyagok, stb./tompá hegyű tű, cérna, szövőkeret, körmöcske stb.
- Esztétikai ízlés formálásához: műalkotásokat és népi iparművészeti alkotásokat tartalmazó képes könyvek, valamint a helyi Tájház, és Hunnia Csipkemúzeum kiállításainak megtekintése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ Szeretik az ábrázoló tevékenységeket, azokat az önkifejezés egyik eszközeként használják.
- ◆ Ismerik az ábrázoló eszközök használatát, a rajzolás, mintázás technikai alapelemeit, eljárásait.
- ◆ Képzésükben egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ◆ Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek.
- ◆ Téralkításban, építésben együttműködők, ötletesek.

- ◆ Emberábrázolásuk fejlett.
- ◆ Ceruzafogásuk megfelelő.
- ◆ Véleményük van saját és társaik alkotásairól.
- ◆ Szem - kéz koordinációjuk összehangolt.
- ◆ Számos technikát önállóan is alkalmaznak.

6. 5. Mozgás

A tevékenység célja: Az egészséges életmód kialakítására nevelés. A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Tájékozódásuknak, alkalmazkodó képességüknek, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése. A kondicionális képességek (erő, gyorsaság) és a koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, térérzékelés) megfelelő fejlesztése. Testrészeik megismertetése, testséma ismeretük pontosítása. **A nemzetiség kultúrájára jellemző mozgásos játékok, vezényszavak megismertetése is beépül a tevékenységbe.**

Feladataink:

- ◆ Mozgékonyaságukra, mozgásos aktivitásukra bátran alapozhatjuk munkánkat. Problémát okozhat néhányuk hanyag tartása, enyhe mértékű gerincdeformitás, valamint a lúdtalp, melyet a preventív tornával igyekszünk megelőzni, illetve kezelni.
- ◆ A mindennapos torna, mely időjárástól függően a szabadban vagy a csoportteremben zajlik, napi 5-15 perc. Óvodánk tornaszobája teret biztosít a benti mozgásra, fedett teraszunk, és udvarunk a kinti mozgás lehetőségét biztosítja.
- ◆ A „beszoktatós” kiscsoportosok eleinte ülve figyelik nagyobb társaikat, s mivel látják a mozgás örömét, a versengés izgalmát, általában hamar kedvet kapnak ők is. Ilyenkor fokozatosan vonjuk be őket a játékos tornába, testedzésbe. A testnevelési játékokba is kedvük és tehetségük szerint kapcsolódnak be.

◆ A "nagyornába" beépítjük a lábtornát (erre főleg a benti mezítlábas tornák alkalmasak) és a törzsfeszítő izmok erősítésére néhány speciális gyakorlatot is. A bordásfal, a mini-trambulin, ugráló labdákon felnőtt felügyelete mellett napközben is mozoghatnak.

◆ A nagymozgások végzésére (járás, futás, ugrás, kúszás, mászás) a csoportteremben és az udvaron is lehetőségük van. A kinti játék során a füves udvar jó lehetőséget ad a focizásra, labdajátékokra, futó-fogó játékokra, ugró gyakorlatokra. Mindezek kezdeményezése és irányítása az óvónők feladata. Amikor egy nagycsoportos már biztos szabálytudattal rendelkezik, irányíthatja és szervezheti ő is a mozgásos játékokat.

◆ A séták és kirándulások, melyekhez fokozatosan szoktatjuk szeptembertől a kicsiket is, részben szintén a nagymozgások: járás és térpercepció fejlesztését szolgálják. A környék dimbes-dombos területein megismerkedhetnek a különböző terepviszonyokkal, amellelt hogy megismerik a helyet, ahol élnek.

◆ Kézi szereink közül a labdákat, karikákat, kendőket, ugrókötelet az udvaron is használjuk. Hetente egy kötött tornafoglalkozást szervezünk, melynek mozgásanyagát változatosan, eszközeink függvényében tervezzük.

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések:

- Kéziszerek: babzsákok, karikák, botok, kendők, szalagok, kis- és nagylabdák /a gyermeklétszám szerint/.
- Tornaszerek: tornapadok, karikák, tornaszámolyok, tornaszőnyegek, bordásfal.
- Kondicionáló, egyensúlyérzékelt fejlesztő eszközök: ugrálólabdák, testhenger-család, műanyag libikóka, trambulin, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ◆ Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúly-érzékelésük, összerendezett mozgásuk kialakult.
- ◆ Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- ◆ Betartják a szabályokat a verseny és ügyességi játékok során, képesek társaikra figyelni.
- ◆ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.

- ◆ Szeretnek futni, kocogni.
- ◆ Tudnak dobni, gurítani, labdával célozni, és helyben labdát vezetni.
- ◆ Képesek sor, oszlop és köralkotásra.
- ◆ Tudnak fél és páros lábon szökdelni, ugrókötelezni.
- ◆ Kitartóak a mozgásokban.

6. 6. Külső világ tevékeny megismerése (környezet tevékeny megismerése és matematikai jellegű tapasztalatszerzés)

Célja: A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során szereznek tapasztalatokat a természeti-emberi és tárgyi világ formai, mennyiségi, alakbeli, nagyságbeli és téri viszonyairól. A gyermek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, azok védelméhez és megőrzéséhez. A környezettudatos magatartás megalapozása. Életkornak megfelelő tájékozottsági szint kialakítása. A terényi hagyományokkal, a nemzetiségi kultúra szokásaival és tárgyi kultúrájával való megismerkedés, önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlődése a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

Feladataink:

- ◆ Gyermekeink eltérő ismeretekkel és önállósággal rendelkeznek óvodába lépéskor. A kiscsoportosoknál először az óvoda elfogadása, megszerettetése, majd a közvetlen környezet megismertetése a cél. A séták eleinte rövidek, melyek során érinthetjük a gyermek lakhelyét, otthonát. A környék érdekességeit is megnézzük. A fokozatosságot szem előtt tartjuk útjaink során, hisz a kiscsoportosok számára először a biztonságérzet megteremtése fontos, és ez eleinte az óvodához kötődik.
- ◆ A környékünkön szervezett szabadidős programokra (magyaránándori, balassagyarmati színházi vagy zenés előadás, esetleg mozi) lehetőség szerint igyekszünk eljutni. Ellátogatunk a helyi Csipkemúzeumba, Tájházba, Szedlák Ilonka néni gyűjteményes házához, a Nyírjesi Vadasparkba, ha lehet a balassagyarmati Palóc Múzeumba.
- ◆ Tavasszal közös együttlétet, vagy kirándulást szervezünk a szülők igényeinek megfelelően a családokkal.

◆ Az évszakok változását nyomon követjük az ovi udvarán élő növények, állatok és a környékbeli kertek, erdők folyamatos megfigyelésével. Az összegyűjtött kincseknek, terményeknek helyük van az óvodában.

◆ A MagosVölgy Ökológiai Gazdaságot ősszel, és tavasszal is meglátogatjuk. A gyermekek itt élményt, tapasztalatot szerezhetnek a biodiverzitásról. Lehetőségük nyílik megkóstolni a biozöldségeket, megismerhetik a növénytermesztés feltételeit, lehetőségeit.

◆ A falinaptárunk minden évben szemlélteti a napok, hetek, hónapok múlását, jelöli az ünnepeket. Segítségével könnyen megtanulják a hét napjait, látják a születésnapokat, készülni tudnak a távolabbi eseményekre is.

◆ Ellátogatunk községünk intézményeibe: a boltba, orvosi rendelőbe, iskolába, könyvtárba és megismerkedünk az ott dolgozó felnőttek munkájával. A sétákon, kirándulásokon megfigyeljük a környezet nagyságbeli, mennyiségi jellemzőit, a formákat, színeket. Gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait, megismerkedünk a közlekedési eszközökkel, és a közlekedési táblák ábráinak jelentését közösen értelmezzük.

◆ A háziállatokat jól ismerik, a séták során megnézzük, ha a faluban boci, kiskecske születik. Bárányt, malacot, lovat is több helyen látunk. Vadállatokkal főleg az állat illetve vadaskertben találkozunk. Tavasszal rügyezettetünk, magvakat csíráztatunk (zsázsa, búza, stb.), melyet kedvük szerint el is fogyaszthatnak.

◆ A nagyobb gyermekekkel egyszerű kísérleteket végzünk vízzel, levegővel, a talajjal. Megfigyeljük a környezet szennyeződéseit, segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Megismertetjük őket a fenntartható fejlődés fogalmával, beszélünk a szelektív hulladékgyűjtésről, és arról: mit tehetünk mi egyéni szinten bolygónk védelméért.

◆ Az ovi udvarán élő állatokat (madarakat, bogarakat, csigákat, gilisztákat, pókokat stb.) folyamatosan figyeljük. A kerti munkák során tapasztalatokat szereznek a növények gondozásáról. A környék jellegzetes gyógyfüveit (kakukkfű, kamilla, lándzsás útifű, gyermekláncfű), a vadon termő növényeket (csipke, kökény, nád, gyékény) szintén megismerik. Összegyűjthetik a természet kincseit.

◆ A közlekedésről utazásaink során szerezhettek új tapasztalatokat, hisz a faluban erre kevés mód van.

◆ Minden tapasztalatot közvetlenül, több érzékszervre hatóan gyűjtünk (illat, tapintás, látás stb.) Rugalmasan kapcsolódunk a gyermekek spontán élményeihez.

- Mindezek során **matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket** is szereznek, melyeket tevékenységeikben is alkalmaznak. Megfigyeljük a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat. Ítéliképeségük, térsík és mennyiség szemléletük e tevékenységek során folyamatosan fejlődik.

- Halmazokat képeznek, szétválasztanak, bontanak, sorba rendeznek, összeméréseket végeznek becsléssel, párosítással. Számlálást gyakorolnak, a számfogalom kialakul.

- Sík- és térbeli formákat ismernek fel, kiválogatnak, lefednek azonos alakú lapokkal, illetve létrehoznak azonos elemekből.

- Ismerkednek a tükörrel, tükörképet hoznak létre.

- Téri tájékozódásuk fejlődik séták során, tornán, ilyen jellegű játékok végzése közben is.

- Relációkat ismernek fel, igaz – hamis állításokat döntenek el.

- A tapasztalatszerzések során a gyerekek megfogalmazzák kérdéseiket, szókincsük, nyelvi kifejezőkészségük fejlődik. Lehetőségük van arra, hogy társaik előtt értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket, ezzel természetes beszéd-és kommunikációs kedvüket is fenntartjuk.

- **Arra törekszünk, hogy minél több megismert dolog nevét szlovákul is hallják, ők maguk is bátran használják a nemzetiség nyelvét.**

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések:

- Természeti környezetünk megismeréséhez:

- kirándulásokon, megfigyeléseken használatos nagyítók, gyűjtődobozok, növény- és állathatározó stb.;

- szemléltető segédanyagok: diavetítő, vetítőlappal, diák, képes albumok, plakátok, munkafüzetek, stb.

- Társadalmi környezetünk megismeréséhez: térkép, naptárak, órák, szemléltető segédanyagok /Magyarországról, fővárosunkról/.
- Érzékelés, észlelés fejlesztéséhez: érzékelő játékok, eszközök.
- Egyéni manipulációhoz: „Mini-mat” készlet, korongok, pálcikák, dominók, tükrök, matematikai fejlesztő játékok, társasjátékok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyerekek tudják személyi adataikat (lakcím, szüleik pontos neve, foglalkozása, testvérek neve, életkora), szlovákul is be tudnak mutatkozni.
- ◆ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik a jellemzőket, a napok neveit, sorrendjét, napszakokat.
- ◆ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ◆ Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- ◆ Ismerik és betartják az elemi közlekedési szabályokat, ismerik a közlekedési eszközöket.
- ◆ A testrészeket és érzékszerveket felsorolják, funkciójukat ismerik, igényesek testük tisztaságára.
- ◆ Tudnak számlálni legalább 10-ig, szlovákul is. Össze tudják hasonlítani a tárgyakat mennyiség, nagyság forma és szín szerint.
- ◆ Ismerik az irányokat, névutókat (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett, között...).
- ◆ Válogatni tudnak alakzatokat, élőlényeket stb. szempontok alapján.
- ◆ Ismerik a főbb síkbeli alakzatokat (kör, négyzet, háromszög) a térbeliek közül a kockát és a gömböt.
- ◆ Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz alkalmazkodó, érthető beszéd.
- ◆ **Szlovákul is ismerik a témakörökben használatos alapvető kifejezéseket, szavakat.**
- ◆ Elemi természetvédelmi tevékenységekben (pl.: téli madárvédelem) szívesen vesznek részt.
- ◆ Ismerik az ünnepkörökhöz kötődő helyi hagyományokat.
- ◆ Képesek önálló véleményalkotásra.

6. 7. Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja: A munka megszerettetésén keresztül, cselekvő tanulás során olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése. Baráti, egymást segítő kapcsolataik kialakulásának segítése, támogatása a munka nevelőértékének segítségével. Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában.

Feladataink:

- ◆ Kezdetben, óvodában lépéskor az óvónő, illetve a dajka segítségével, később önállóan öntevékenyen végzik a munka jellegű feladataikat. Mindezt elsősorban az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés és környezetgondozás terén.
- ◆ Három éves kortól a tízórai és uzsonna során asztalhoz viszik a tányért, poharat, szalvétát és az étkezés végeztével helyre is teszik azt.
- ◆ A testápolásnál: a kézmosás, törölközés, fogmosás, fésülködés és WC használat során minden gyermeket képességeihez mérten segítünk (dajka és óvónő).
- ◆ Az öltözködnél ruhájuk helyre- és rendbetétele kiscsoportos kortól feladat (eleinte több, majd csökkenő segítséggel).
- ◆ A naposság 4-5 éves kortól kezdődik, amikor a munkafolyamat menetét, fogásait már készségi szinten ismerik. Ebédnél a napostáblán jelölt naposok terítnek (az asztalterítő, tányérok, pohár, szalvéta, evőeszköz esztétikus elhelyezése s étkezés után a teríték leszedése, az asztal letörlése, ha kell a seprés is a napos feladata).
- ◆ A játékot szükség szerint teszik a gyermekek a helyére. Teljes játékpakolás általában az udvari játék vagy séta előtt történik. Ebben minden gyerek képességei szerint vesz részt már kiscsoportos kortól.
- ◆ E munkák mellett a kertművelés során a veteményezés, locsolás műveleteiben, a termések begyűjtésben, falevelek összegyűjtésében és szállításában segíthetnek kedvük szerint.

- ◆ A gyermekeket kiscsoporttól bevonjuk az alkalmoszerű munkába is: pl. játékok helyretétele csoportterem átrendezése, díszítése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Az egyéni megbízásokat: pl. kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés, információk közvetítése – úgy tervezzük, hogy minden gyermek képességeinek megfelelően olyan feladatot kapjon, melyet szívesen hajt végre.
- ◆ A növények gondozásában, szobanövények átültetésében, óvoda udvar tisztántartásában számítunk közreműködésükre. A növénygondozást úgy alakítjuk, hogy a gyerekek minél több műveletet tudjanak egyedül elvégezni. A szerszámokat – lehetőség szerint – önállóan használják, de ismerjük a használatával járó veszélyeket is!
- ◆ A kisebbeknek való segítségnyújtásra – a vegyes korosztály miatt – naponta számos alkalom adódik. A figyelmes közép- és nagycsoportosok egy idő után már önállóan segítenek kisebb társaiknak (pl. öltözködés, rendrakás során). A dicséret, elismerés kijár mindenkinek, aki szívesen vesz részt a különböző munkákban, arra törekszünk; hogy konkrét, reális, fejlesztő értékelést kapjanak.
- ◆ Az önállóan kezdeményezett környezetszépítő munkát (játékok tisztítása, szétválogatása stb.) a társak előtt is példaként állítjuk.
- ◆ A rendszeres munkavégzéshez való pozitív viszony kialakítására törekszünk, s a szülőket is erre biztatjuk.
- ◆ **Megismertetjük a gyermekeket a szerszámok szlovák megfelelőjével, és szlovákul is megdicséjük őket.**

A megvalósításhoz szükséges eszközök, felszerelések:

- Gyermekméretű munkaeszközök: seprű, lapát, törőlkendő, öntözőkanna, talicska, kerti szerszámok.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- ◆ Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- ◆ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.

- ◆ Közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- ◆ Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- ◆ Szeretnek meglepetést készíteni egymásnak és a felnőtteknek.
- ◆ Ismerik az eszközök használatával járó veszélyeket.
- ◆ Önállóan is találnak lehetőséget a segítségnyújtásra.

6. 8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja: A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanuljanak, s ezáltal teljes személyiségük, kompetenciáik fejlődjenek.

- ◆ A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az általunk irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a gyermekek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzés, illetve előzetes ismereteikre, tapasztalataikra való építkezés.

Feladataink:

- ◆ Az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, a szokások alakítása az óvodapedagógus és a dajka tudatos odafigyelését igényli. A megfelelő viselkedési minta fontos a felnőttek részéről, hisz csak azt várhatjuk el a gyermekektől, amire megfelelő mintát is mutatunk. A spontán, játékos tapasztalatszerzés, a cselekvéses tanulás, gyakorlati problémamegoldás mind-mind lehetőséget ad a tevékenységekben megvalósuló tanulásra. Célunk, hogy ez a folyamat örömteli és kényszermentes legyen gyermek számára, teremtsen lehetőséget a felfedezésekre, kreativitásuk erősítésére. A személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékelés, megerősítés pedagógiai eszköztárunkban (a dajkáéban is) kiemelt szerepű.

- ◆ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra alapozunk. A tevékenységek változatos lehetőségét biztosítjuk, melynek során tapasztalatot szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükről, és rendszerezhetik előzetes megtapasztalásaikat e

témákban. Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés a beszédkedv felkeltéséről a kreatív interakciós képesség kibontakozása felé halad.

◆ **Pozitív érzelmi viszony kialakítására törekszünk a szlovák nyelvvel kapcsolatban. A lehetőségekhez képest minél több kommunikációs helyzetben alkalmazzuk a nemzetiség nyelvét, melyet beépítünk a teljes tevékenységrendszerbe.** Nyelvelsajátítást szolgáló nyelvi fejlesztő játékokat, beszédképesség-fejlesztő játékokat alkalmazunk. A nap folyamán kialakult játékszituációkat felhasználjuk a nyelvi kommunikációra, tárgyak megnevezésére.

◆ **Szituációs játékok kezdeményezésével, a mindennapi kommunikációs helyzetekben is a nemzetiségi nyelv bátrabb használatára ösztönözzük őket.** Ebben kiváló pedagógiai eszközünk a bábozás is.

◆ A nevelői modell erőteljes hatása miatt saját kommunikációnk folyamatos kontrolljára törekszünk.

◆ A speciális fejlesztést igénylő beszédhibás, vagy dyslexia-veszélyeztetett gyerekeket logopédus szakember szűri ki minden évben. Ellátásukat, fejlesztésüket helyben igyekszünk biztosítani.

◆ Az óvodában a gyermekek szükségleteire való odafigyelés teszi ki a felnőttek munkájának jó részét. Az esélyteremtés érdekében a szociálisan, vagy egyéb téren hátrányt szenvedő gyerekekre kiemelt figyelmet fordítunk, arra törekszünk, hogy minél több lehetőséget kapjanak az egyéni fejlesztésre. Az inkluzív nevelés alapvető szemléletünk.

A gyermekek megismerése, egyéni képességeinek feltérképezése után saját fejlődési ütemének megfelelő fejlesztésében mindkét óvónő részt vesz. Minden gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről írásos dokumentum készül.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ◆ Önállóan, konkrét, ismert jelentések esetében tudnak következtetni, ítéletet alkotni.
- ◆ Alakul feladattudatuk.
- ◆ Önállóan adott feladat megoldásában, megfigyelések végrehajtásában.
- ◆ Kreatívak, adott probléma többféle megoldását is el tudják képzelni.

- ◆ Szándékos figyelmük fejlett.
- ◆ Az észleléses, finommozgásos funkciójuk fejlett szinten működik.
- ◆ Önállóan gondolkodnak, adott szituációban képesek jól dönteni.
- ◆ Tapasztalataik rendszerezettek, az összefüggések felismerésére képesek, önállóan gondolkodnak.
- ◆ Kompetenciáik fejlődnek.
- ◆ Problémafelismerő és - megoldó képességük fejlett.
- ◆ Figyelmüket képesek összpontosítani.
- ◆ Szívesen vesznek részt különböző tevékenységekben.
- ◆ Képesek tévedéseik felismerésére, saját tevékenységük ellenőrzésére.
- ◆ Önértékelésük reális, felméri státuszukat a csoportban.
- ◆ Nagymozgásaik, finommotorikájuk összerendezett, testséma ismeretük alapos, percepciójuk egyre alaposabb, pontosabb.
- ◆ Kommunikációjuk fejlett.
- ◆ **Egyszerűbb kifejezéseket, dalokat, verseket, mondókákat szlovák nyelven is ismernek.**

7. Újszerű nevelési eljárások, modern pedagógiai módszerek alkalmazása

Boldogságóra Program

Óvodapedagógusként mindketten elkötelezték magunkat az újfajta, hatékonyabb tanulásszervezési módszerek iránt. Célunk, olyan innovatív módszertani eljárások megismerése és alkalmazása, melyek a multidiszciplináris, komplex szemléletű, hatékony nevelést szolgálják, megfelelnek napjaink kihívásainak. Módszertani kultúránk megújításával a tevékenységrendszerünk struktúrájának tudatos, pedagógiai-pszichológiai-módszertani szempontból helyes kialakítása, a differenciált tevékenységsszervezés eredményeként a gyermekek fejlődéséhez optimális környezet biztosítása. Tematikus terv alapján élményszerűen, komplex módon igyekszünk feldolgozni a témaköröket. Alkalmazzuk a projekt módszer, a drámapedagógia, az élménypedagógia, kooperatív technika, az érzékenyítés eszközeit, lehetőség szerint digitális technológiai eszközöket. Innovatív törekvéseinkben a folyamatos

önfejlesztés, az interneten való tájékozódás segít bennünket. Alkalmadtán a témában szervezett továbbképzéseken is részt veszünk.

2021. óta részt veszünk a Boldogságóra Programban. E program 10 egymásra épülő témából áll, melyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit. Az egyes témakörök sorrendben:

- 1. A hála gyakorlása**
- 2. Az optimizmus gyakorlása**
- 3. Társas kapcsolatok ápolása**
- 4. Boldogító jócselekedetek**
- 5. Célok kitűzése és elérése**
- 6. Megküzdési stratégiák**
- 7. Apró örömeik élvezete**
- 8. A megbocsátás gyakorlása**
- 9. Testmozgás**
- 10. Fenntartható boldogság**

Mindezen témakört 10 hónapos személyiségfejlesztés során járjuk körbe, minden hónapban egy adott kiemelt téma köré csoportosítva a foglalkozásokat, játékokat. Mindezt saját élményükre alapozva, életkorspecifikusan. A foglalkozások lényege a személyiségfejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása. Döntően a konstruktivista pedagógia módszereivel (páros, -kooperatív munka, projektmódszer, kreatív feladatok) valósítjuk meg. A fenti módszereket kiegészítjük a drámapedagógia, élménypedagógia, játékpedagógia, meseterápia, illetve relaxáció, meditáció módszereivel. A mindfulness gyakorlatok segítik a gyerekeket a stresszkezelésben (kudarctűrő képesség), érzelemszabályozásban, a koncentráció-és figyelem fejlesztésében, önértékelésük, önbizalmuk erősítésében, valamint empátia, illetve társas kapcsolataik javításában.

A fejlődési szemléletmód alkalmazásával, fejlődésfókuszú gondolkodásmóddal a kudarcokban is megkeressük a fejlődés lehetőségét. A fejlődésorientált gondolkodásmód alkalmazása számunkra is inspiráló lehetőség, megtanítása a gyermekeink számára pozitív változásokat

hozhat az iskolaelőkészítés terén is (a kudarctól való félelem csökkenése, javuló teljesítmény, tartósabb motiváció...).

A továbbképzéseken megszerzett ismeretek átadásának módszertana, eljárása

Bármilyen továbbképzésen résztvevő óvodapedagógus beszámol a tapasztalatairól, a megszerzett ismereteiről. A gyakorlatban igyekszik kipróbálni, hasznosítani, tapasztalatait közvetíteni a munkatársak felé, ill. bemutatni az arra érdemes tartalmakat, így biztosítva az egymástól tanulás lehetőségét, a jó gyakorlatokkal való ismerkedést.

8. Egyénre szabott differenciált fejlesztés

- Kidolgoztuk a saját mérési rendszerünket. A gyermekek értelmi fejlettségét: kognitív szféra, vizuális észlelés terén; pszichikus funkcióit; beszédfejlettségi mutatóit, valamint mozgásfejlettségét: testi képességeit, testsémáját, percepcióját és szociális, érzelmi fejlettségét vizsgáljuk. A továbbfejlesztett mérőeszközünk a szlovák nyelvi kompetencia mérésére is alkalmas. Óvodába lépéskor, illetve félévente végezzük el a mérést. Az egyéni képességfejlődés mutatói alapján készítjük el a gyermek egyéni fejlesztési tervét a szükséges módszerek és eszközök hozzárendelésével.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésének dokumentálása minden óvodapedagógus feladata.
- Kollektívánk megállapodott abban, hogy nagycsoportosok esetében a DIFER mérést is elvégezzük.
- A szülőket nevelési évente két alkalommal szóban és írásban is tájékoztatjuk gyermeke fejlettségéről, az esetleges szükséges fejlesztésről.

9. Óvoda – iskola átmenet segítése

A gyermekek zökkenőmentes beilleszkedése, az óvoda – iskola átmenet segítése érdekében fontosnak tartjuk

- a leendő első osztályos pedagógus tájékoztatását a gyermekeink fejlettségéről
- a betekintési lehetőség biztosítását a nagycsoportos óvodások életébe

- a nagycsoportosok számára szervezett iskolalátogatást
- egyéb, az iskolásokkal közös programok szervezését (közös élmények, Balázs járás ...)

10. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, gyermekvédelem és esélyegyenlőség biztosítása, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek , esélyteremtés

10. 1. Az esélyteremtés, esélyegyenlőség, hátránycsökkentés szereplői:

- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Az inkluzív pedagógiai szemlélet mindennapi nevelőmunkánk része. A differenciált fejlesztés: a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevétele, valamint személyiségéhez igazodó fejlesztése tudatosan tervezett keretek közt zajlik. Az integráció- az inkluzív pedagógiának azon része, mely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és együttnevelését jelenti. A preventív pedagógiai munka a nehézségek megelőzését célozza, az óvodába lépéstől az iskolakezdésig tart. Ez egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést igényel.

Cél:

- Az esélyteremtés, hátránykompenzálás során felmerülő igények, elvárások azonosítása. Az integrált óvodáztatás megvalósítása.
- A különböző adottságú gyermekek egyéni, önmagukhoz viszonyított fejlesztésének biztosítása. A bármilyen okból elmaradott gyermekek felzárkóztatása, a tehetségígéretes gyermekek fejlődésének elősegítése.
- A rendszeres óvodába járás fenntartása - hiányzásra csak indokolt esetben kerüljön sor! (mindennek alapja a szülővel való szoros együttműködés)
- Az érzelmi biztonság megteremtése ezekben az esetekben kiemelt fontosságú az eredményességhez. Befogadó szemléletű társas kapcsolatok formálása, egyéni különbségek, a másság tiszteletben tartása.
- A befogadó szemléletű környezetben az eltérő kultúrából, eltérő szokásokkal, eltérő fejlődési ütemmel érkező gyermekek elfogadása természetessé válik.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- **sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)**
- **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)**
- **kiemelten tehetséges /tehetségígéretes/ gyermek**

b) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HH, és HHH)

Sajátos nevelési igényű gyermek (SNI)

Aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Nevelőmunkánk során a sajátos nevelési igényű gyermeknél is az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk, szem előtt tartva az egyenlő bánásmód és az egyenlőség biztosításának elveit és feladatait.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: (BTMN)

Aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít;
- társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd
- közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A szakértői bizottság véleményének alapján ezen gyermekek esetében cél a fejlődés megindítása, elősegítése, és a felzárkóztatás.

Kiemelten tehetséges /tehetségígéretes/ gyermek:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség

10. 2. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítését célzó tevékenységek

Cél:

- A gyermekek számára biztosítani azokat a feltételeket, melyek hozzásegítik személyiségének kibontakozásához, tehetségének kiteljesedéséhez.
- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek helyzetének felismerése és kompenzálása.
- A gyermeki jogok betartása és betartatása. /1991. évi LXIV. tv./
- A gyermek – és családja – helyzetének javítása, megfelelő szakemberek bevonásával.

A veszélyeztetett és hátrányos helyzet

Az 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 5. §. n) pontja meghatározza a veszélyeztetettség fogalmát:

„olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza”, azaz személyiségét veszélyezteti.

A hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

- A hátrányos helyzet jellemzői:

- gyermekben is mérhető rossz anyagi körülmények,
- veszélyes, komfort nélküli lakásviszonyok,
- testi elhanyagoltság, gyermekbántalmazás,
- érzelmi elhanyagoltság,
- egészségügyi problémák /állandó ill. hosszabb ideig tartó/,
- antiszociális környezeti hatások /alkalmi italozás, brutalitás, bűnözés, erkölcstelen családi környezet/,
- megromlott családi kapcsolatok,

- nevelési hiányosságok,
- ingerszegény környezet.

- A veszélyeztetett helyzet jellemzői:

- ugyanazon gyermeknél több hátráltató tényező fennállása
- személyiségjegyekben tükröződő elváltozás
- fizikai vagy egészségügyi veszélyeztetés.

Nevelőtestületünk kiemelt feladata a gyermekek szociális helyzete miatti támogató tevékenység folytatása. A gyermekek fejlődési ütemének figyelembevétele, felzárkóztatása játékos tevékenységek által.

10. 3. Esélyegyenlőség, esélyteremtés biztosítása

Cél: a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése

Az oktatásszervezés gyakorlatában érvényesülnie kell a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi integrációja elvének.

- Az óvodai nevelés gyakorlatában valamennyi óvodapedagógus - óvodai alkalmazott-feladata a meglévő hátrányok csökkentése, melynek eredményeként megalapozódhat az iskolai munka sikeressége. Az óvoda- iskola átmenetének zökkenőmentes megvalósítása, a gyermek szociális kompetenciáinak fejlesztése. Kooperációra épülő tanulásszervezési eljárások, módszerek, technikák alkalmazása. Az egyéni képességekhez, tulajdonságokhoz igazodó, élményt adó, tevékenységekben megvalósuló tanulás során tudjuk kitűzött célunkat elérni.

Az intézmény esélyegyenlőségi alapelvei:

- ne sérüljenek az emberi és állampolgári jogok
- az egyén és a társadalom közös felelősségvállalásának kialakítása
- emberi méltóság tiszteletben tartása
- lakossági kapcsolatok, civil fórumok erősítése

Konkrét feladatokat és megvalósítási módok:

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek aktuális állapotának felmérése
 - A problémák felismerése és feltárása
 - A tehetségígéretes gyermekek felismerése
 - Játék - érzelem- erkölcs metodikai kapcsolatának érvényesítése.
 - Egyéni különbségek, másság tiszteletben tartása.
 - Szereteten, elfogadáson alapuló modell értékű magatartás, pozitív attitűd, empátia.
 - Differenciálás, tevékenységekben megvalósuló tanulás megszervezése, megvalósítása. Elvégzett munka dokumentálása, eredmények rögzítése.
- A családok körében végzett feladatok:
 - a kölcsönös bizalmon alapuló együttműködés kialakítása a családokkal
 - folyamatos és korrekt tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, óvodai életéről
 - szemléletformálás
 - segítő együttműködés, tanácsadás
 - a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése és jelzés az indokolatlan és hosszú ideig tartó hiányzásról
 - fórumok, előadások szervezése szakemberek bevonásával
 - edukáció
- Személyi feltételek biztosítása:
 - a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése
 - szűrővizsgálatokon való aktív részvétel, előzetes mérések, megfigyelések
 - szoros együttműködés a gyermekvédelmi koordinátorral, családsegítővel
 - megfelelő szakember segítségének kérése, ill. biztosítása, valamint annak útmutatása alapján a gyermek segítése.
- Tárgyi feltételek biztosítása:
 - a fejlesztendő területnek megfelelő eszközök biztosítása
 - a megfelelő higiéniai állapot fenntartásához szükség szerint tisztálkodási és tisztítószeres biztosítása

- Anyagi feltételek biztosítása:
 - anyagi jellegű hátrány észlelése esetén a gyermekvédelmi koordinátorral együtt anyagi támogatás igénylése
 - a szülők tájékoztatása a helyzetükön segítő jogszabályokról
 - a tehetségígéretes gyermekek fejlesztéséhez szükséges anyagi források felkutatása /ha a szülők lehetőségei korlátozottak e tekintetben/

A gyermekvédelmi koordinátor feladatai:

- Az éves gyermekvédelmi terv elkészítése.
- Az óvodában folyó gyermekvédelmi munka koordinálása.
- A szülők tájékoztatása jogaikról, kötelességeikről, lehetőségeikről.
- Nyilvántartást vezet a hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről és az érdeükben történő intézkedésekről.
- Szükség szerint kapcsolatot tart a családgondozóval.
- Indokolt esetben részt vesz családlátogatásokon, jelentést és jellemzéseket készít /figyelembe véve az adatvédelmi és titoktartási kötelezettségeket/.
- Részt vesz gyermekvédelmi továbbképzéseken, és tapasztalatait megosztja munkatársaival.
- Előzetes egyeztetés alapján fogadóórát tart.
- Kapcsolattartás az óvodai, iskolai szociális segítővel.

A gyermekvédelem kapcsolatrendszere

- Az adott község Polgármesteri Hivatala és Önkormányzata:
 - gyámügyi előadó
 - jegyző
 - képviselők
- Egészségügyi kapcsolatok:
 - Orvos
 - Védőnő
- Pedagógiai Szakszolgálat intézményei
- Megyei Gyermekvédelmi Központ
 - nevelőszülőknél elhelyezett állami gondozottakért felelős szakemberek.
- Családgondozó, óvodai, iskolai szociális segítő

11. KÖTELEZŐ ESZKÖZ - ÉS FELSZERELÉS JEGYZÉK

1. Helyiségek

- Étkező
- Csoportszobák
- Iroda
- Gyermeköltöző
- Gyermekmosdó, WC
- Akadálymentes mosdó, WC
- Elkülönítő helyiség
- Mosókonyha
- Játszóudvar

2. Berendezési tárgyak

- Óvodai fektető 25 db
- Gyermekszék 25db
- Gyermekasztal 5db
- Fényvédő függöny
- Szőnyeg
- Játéktartó szekrény, polc
- Élősarok állvány
- Hőmérő
- Asztal
- Felnőtt szék
- Eszköz-előkészítő asztal
- Textiltároló szekrény
- Tornapad

- Tornaszőnyeg
- Edény-és evőeszköz tároló szekrény
- Szeméttartó
- Tornapad 2db
- Tornaszőnyeg 1 db
- Bordásfal 2 db
- Egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések
(mini trambulín, füles-labda, ugrókötél, labda, tornakarika...)

3. Játszóudvar

- Kerti asztal
- Kerti pad 2db
- Babaház
- Udvari homokozó
- Picurka mászóka
- Hintás csúszda toronnyal
- Rugós 4 személyes libikóka
- Rugós motor
- Takaróháló

4. Iroda, nevelőtestületi helyiség

- Íróasztal és szék 2-2db
- Iratszekrény
- Telefon –és fax-készülék
- Számítógép 2 db
- Nyomtató, fénymásoló
- Rádiófrekvenciás hangközvetítő eszköz

- Felnőtt öltözőszekrény
- Laptop
- Nyomtató

5. Gyermeköltöző

- Gyermeköltöző szekrény 6 db (24 férőhelyes)

6. Gyermekmosdó-WC

- Kombinált törülközőtartó falipolc - fogmosó - és fésűtartóval
- Falitükör
- Hőmérő
- Gyermekmosdó

7. Mosókonyha

- Automata mosógép
- Vasaló
- Vasaló-állvány
- Szennyestartó kosár
- Ruhaszárító állvány

8. Akadálymentesített mosdó

- Zuhanyzó
- Fali kézszerűtő
- Vészjelző csengő

9. Elkülönítő

- Elsősegély láda
- Ágy

10. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

- Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosópohár)
- Tisztálkodó felszerelések (mosdókagylónként 1 körömkefe, szappantartó)
- Törülköző
- Abrosz
- Ágynemű, kispárna, lepedő
- Ruhás szekrény
- Takarító eszközök
- Kerti munkaeszközök (ásó, kapa, gereblye, locsolókanna)
- Porszívó

11. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

- Mozgásos játékok eszközei
- Szerepjátékok
- Építő-konstruáló játékok eszközei
- Szabályjátékok eszközei
- Dramatizálás eszközei
- Bábozás eszközei
- Barkácsolás eszközei
- Mozgásfejlődést segítő, kielégítő eszközök
- Ének-zene, énekes játékok eszközei
- Anyanyelv fejlesztésének eszközei
- Értelmi képességeket fejlesztő eszközök

- Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök
- Környezet megismerését elősegítő eszközök
- Munka jellegű tevékenységek eszközei
- Smart TV
- Magnetofon
- Diavetítő
- Vetítövászón
- Hangszer pedagógusoknak
- Hangszer gyermekeknek
- Szlovák nyelvi fejlesztést szolgáló szemléltető eszközök

12. Egészség-és munkavédelmi eszközök

- Védőruha
- Védőcipő
- Védőszemüveg
- Szájmaszk
- Gumikesztyű
- Tűzoltó készülék

12. Záró rendelkezések

1. Érvényesség:

a.) A helyi pedagógiai program 2024. szeptember 02. napjától lép életbe.

b.) Pedagógiai programunk érvényessége határozatlan időre szól.

c.) A pedagógiai program módosítása:

- törvényi előírás okán
- alapító okirat módosítása okán
- nevelőtestület döntése okán

A pedagógiai program módosítására jogosult:

- ◆ igazgató

A módosítás kérelmét – nevelőtestületi kérelem esetén - a felülvizsgálat során felmerült indokok alapján az igazgatónak írásban kell jelezni.

A helyi pedagógiai program módosítását az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és a fenntartó hagyja jóvá.

d.) A helyi pedagógiai program nyilvánossága

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. Megtalálható az óvoda honlapján <http://www.terenyovi.hu>, illetve a közzétételi listán <https://kir2info.kir.hu/pub/Index/202948>, valamint az óvodában nyomtatott példány a folyosón. A helyi pedagógiai programról az igazgató és az óvodapedagógusok adnak tájékoztatást – előzetes egyeztetést követően-, ill. tanévindító szülői értekezletek alkalmával.

13. Legitimációs eljárás

Intézmény OM azonosítója: 202948	Készítette: a Terényi Kistenyér Óvoda nevelőtestülete Benedek Hajnal igazgató Ph. Szlobodnyikna Repka Livia óvodapedagógus
LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS	
A szülői szervezet nevében véleményezte: Szülői szervezet képviselőjében	
A fenntartó a Terényi Kistenyér Óvoda Helyi Pedagógiai Programját jóváhagyta az 54/2024. (VIII.28.) sz. határozata értelmében Polgármester 	
Terény Község Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata a 2011. évi CLXXXI. tv. 10.§ (5) bekezdés, a 115.§ (e) és 116.§ (2) pontja alapján a Helyi Pedagógiai Programot véleményezte és a benne foglaltakkal egyetért. Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnöke Ph. 	
A dokumentum jellege: nyilvános. Megtálálható az óvoda honlapján http://www.terenyovi.hu , illetve a közzétételi listán https://kir2info.kir.hu/pub/Index/202948 , valamint az óvodában nyomtatott példány a folyosón..	
Érvényes: A kihirdetés napjától 2024. szeptember 2-től visszavonásig.	